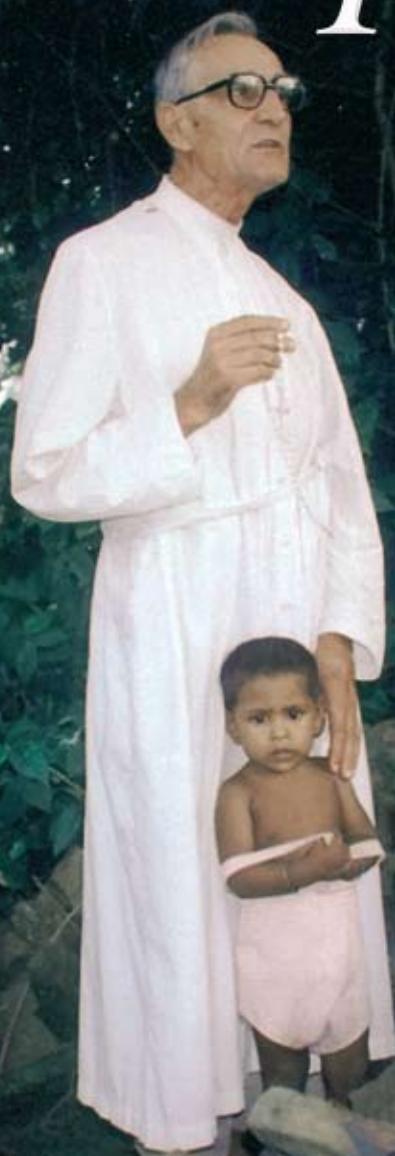

ISSN 1331-8500

Ignacijev put

godina XXIII * broj 1 (40) * 2008

Pater Ante Gabrić, SJ (1915.-1988.)

INFORMATIVNI LIST ZA PRIJATELJE DRUŽBE ISUSOVE

Ignacijev put

INFORMATIVNI LIST

za prijatelje Družbe Isusove

ISSN 1331- 8500

I/2008., broj 40, godina XXIII

8-9

Generalna kongregacija

p. Ante Gabrić, SJ

23-25

Isusovci među Arapima

IZDAVAČ

Provincijalat Hrvatske pokrajine
Družbe Isusove
Palmotičeva 31, HR-10 000 Zagreb
p.p. 669

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

p. Niko Bilić, SJ

UREDNIČKO VIJEĆE

Smiljan Miličević • Stjepan Šuflaj
Ivan Mandurić • Siniša Štambuk
Damir Kočić • Mate Samardžić

UREDNIK

Ivan Mandurić

LEKTURA

Anda Jakovljević

TISAK

Tomograf, Zagreb

SLOG

Ibis grafika, d.o.o., Zagreb

ADRESA UREDNIŠTVA

Jordanovac 110
HR-10000 Zagreb
p.p. 169

ignacijev-put@ffdi.hr
www.ffdi.hr/ignacijev-put

Svoje dobrovoljne priloge za Ignacijev put možete slati na račun: "Provincijalat Družbe Isusove (za IP)" Zagrebačka banka br. 2360000-1101576399

NASLOVNA STRANICA

p. Ante Gabrić
(fotografirao: Zvonimir Atletić)

USKRSNO RAZMIŠLJANJE Velika snaga Uskrsa **5 AK-TUALNO** P. Adolfo Nicolás, SJ **7** 35. generalna kongregacija **8** P. Peter-Hans Kolvenbach, SJ **10 RAZGOVOR** s p. Adolfom Nicolásom, SJ **12 DUHOVNOST** Od Xaviera do Kineskog zida **16** p. Ante Gabrić, SJ **19 MISIJA** Sjećanje na p. Antu Gabrića, SJ **21 Isusovci među Arapima** **23 NAŠI SURADNCI** Studentski katolički centar (SKAC) Palma **26** Duhovna koračanja **28 NAŠI** U SAD-u s pogledom na Hrvatsku **30** Krist i keltski tigar **32** Isusovci u Opatiji **34** Isusovci u Beogradu **36** Slavljenici **38** Naši pokojnici **41 VIJESTI** **43 NOVE KNJIGE** **44**

Dragi prijatelji!

Ova godina je za sve isusovce započela s važnim dogadjajem. Naime, od početka siječnja, točnije, od 7. siječnja, u Rimu se održava 35. generalna kongregacija Družbe Isusove. To je zapravo najviše tijelo našega Reda koje se povremeno i prema potrebama sastaje da bi razmotrilo najvažnija pitanja s obzirom na naše poslanje u Crkvi i u svijetu. Obično se Generalna kongregacija saziva prigodom smrti vrhovnoga poglavara našega Reda, Generala, da bi se izabrao novi.

Prvotna zadaća ove 35. generalne kongregacije bio je izbor novoga generala nakon što je dosadašnji, po dopuštenju Svetoga Oca, podnio ostavku. Tako je na mjesto patri Petera-Hansa Kolvenbacha došao pater Adolfo Nicolás, Španjolac, ali član Japanske provincije. On je zemljak najvećega novovjekovnog misionara sv. Franje Ksaverskoga, ali i karizmatičkoga patri Arrupea koji je 70. godina prošloga stoljeća vodio naš Red. Izborom patri Nicolása za generala Reda mi isusovci potvrdili smo svoj misionarski značaj i svoju zauzetost za sve narode i kulture.

Kongregacija je potom nastavila s radom raspravlјajući o nekim temama koje su važne za naš redovnički život u sadašnjemu trenutku. Taj se naš rad odvija u liturgijskome vremenu korizme.

Korizma je, kako znamo, obilježena pokorničkim putem obraćenja prema vrhuncu proslave nade našega spasenja – Uskrsu. Mogli bismo reći da su i rad naše Kongregacije i naš hod prema Uskrsu hod prema nadi našega spasenja, kako je to izrekao papa Benedikt XVI. u svojoj enciklici “*Spe salvi*” (“U nadi smo spašeni”).

Doista je nadom obilježena svekolika povijest spasenja, još od prvoga, iskon-skoga grijeha, kada Bog nije htio da se njegovo najdraže stvorenje, čovjek, izgubi i vrluda, nego mu je obećao spasenje u Isusu Kristu. Sva povijest ljudskoga roda odonda je ispunjena nadom i samo Sveti pismo mogli bismo jednostavno nazvati prvom knjigom nade. Nije, naime, čovjek određen za propast, nego za život. Ali kada si je već otežao taj život svakojakim zakazivanjima, Bog mu sam dolazi ususret. Najprije kao obećanje, a onda kao ispunjenje u Isusu Kristu, čiji život i nauk kulminiraju u svetomu trodnevlju da bi novost Uskrsa i plodovi spasenja trajno čovjeku bili nadohvat srca i uma.

U to se djelo uključujemo i mi isusovci po svojemu pozivu i zvanju, svjesni da ne služimo sebi nego Crkvi, čiji smo dio, i svijetu koji valja privesti Bogu. Samo našom podatljivošću Božjemu djelovanju, Božjim nadahnućima, moći ćemo i ubuduće

UVODNA RIJEČ

ispuniti ono za što nas je Bog u ovo vrijeme pozvao na život, za što nas je okružio ovim i onim ljudima, ovim i onim zadaćama, ovim i onim okolnostima, ovim i onim radostima, teškoćama i lakoćama...

Svaki čovjek je po svojoj naravi u nadi okrenut budućnosti. Iz svekolike prošlosti uči, na iskustvu drugih gradi, na izvorima Božjim crpi svjetlo i snagu. Plodove Usksra, plodove Isusove pobjede, uočavamo snagom Božje riječi, a svoj život i sva svoja nastojanja snažimo euharistijom, kruhom jakih. I s tih su nam vidika jasniji zahtjevi onih tema o kojima je raspravlјala naša 35. generalna kongregacija.

Da biste, dragi naši prijatelji, još više ušli u shvaćanje naših zauzetosti, nudimo vam ovaj broj Ignacijske putne knjige. To je istodobno i naša zahvalnost vama za svaku otvorenost i potporu (duhovnu i materijalnu) našemu radu za kraljevstvo Božje među ljudima.

U tim osjećajima blizine i zahvalnosti želimo vam obilje plodova Isusove uskrsne pobjede i njegovih radosti zbog pobjede koju je izveo i u svakome od nas. Neka vam je sretan i blagoslovjen Uskrs!

p. Ivan Koprek, SJ
provincijal

Velika snaga Uskrsa

p. Niko Bilić, SJ

Od 29. lipnja ove do istoga nadnevka iduće, 2009. godine, Crkva će slaviti Godinu sv. Pavla koji je svoje obraćenje i svoj rad temeljio na prevažnu susretu o kojem u lapidarno piše: "vidio sam Isusa" (1 Kor 9,1). Isusovo uskrsnuće jedna je od glavnih tema njegovih poslanica. Susrest ćemo je u uvodnim, svečanim pozdravima (Rim 1,4; Gal 1,1) i zahvali (1 Kor 1,9; 1 Sol 1,10), kao usputnu misao (Rim 4,24; 7,4) ili kao središte sustavne rasprave (1 Kor 15).

Pavao u Isusovu uskrsnuću vidi ostvarenje Pisama i izvješćuje kako je sam uvršten u niz svjedoka: u usporedbi s ostalim apostolima on je slabašno djetešće, nedonošće (1 Kor 15,4,8). Ali Dobri Pastir nalazi ranjenu i izgubljenu ovcu. Pavao je postao apostolom zbog toga.

Otac nebeski na djelu

Pavao vrlo često promatra otajstvo Oca nebeskoga govoreći o uskrsnuću. U Bogu Ocu prepoznaće silu koja utjelovljenoga Sina diže od mrtvih i postavlja u život. Zajednica kojoj Pavao sama sebe pribraja vjeruje u toga, živog Boga koji je uskrisio Isusa, voditelja i gospodara te zajednice (Rim 4,24). Slava Očeva jest sila koja Isusa diže iz groba (Rim 6,4), ona jedina zaslужuje naše pouzdanje (2 Kor 9). Za Pavla istina je Uskrsa jednostavna: "Bog je uskrisio Krista" (1 Kor 15,15). Štoviše, uskrsnuće je u Pavlovim očima liturgijski čin: Uskrslji je prvina koja se prinosi Ocu (1 Kor

15,20). U uskrsnuću dovršava se priнос s križa. Prema Pavlu Isus nije samo umro za nas, nego je i uskrsnuo za nas (2 Kor 5,15).

Pavlova je nada da će istom silom biti oživljeni kršćani u kojima prebiva Duh i tako nam Apostol pomaže da tumačimo što znači Duh životvorac: to je "Duh onoga koji uskrisi Isusa od mrtvih" (Rim 8,11). Za Pavla je i uskrsnuće jasna točka Kristove solidarnosti s nama: ne samo da je htio postati čovjekom, nego "Bog koji je uskrisio Gospodina i nas će uskrisiti svojom moći" (1 Kor 6,14).

Govoreći o našemu uskrsnuću, Pavao se vraća na prve stranice Sv. pisma. Gotovo ponavljajući Kristove riječi, upozorava najprije kako Bog svakom sjemenu daje njegov vlastiti lik, i ono, kada umre, donosi rod (usp. Iv 12,24). Potom Apostol usmjerava pogled prema nebesima i prema sјaju sunca, mjeseca i zvijezda. Tom se slikom služi, slično proroku Danijelu, kada objašnjava uskrsnuće od mrtvih (1 Kor 15,35–42).

Pobjeda nad smrću

Isus, sin Davidov, u uskrsnuću je pokazao da je Sin Božji (Rim 1,4). Za Pavla je Isusov uskrs opreka smrti. Isus je predan zbog naših grijeha, a ustaje na novi život radi toga da nama podari pravednost (Rim 4,25). Isusovo ukrsnuće od mrtvih Pavlu je nepobitna činjenica u kojoj načini temelj za propovijedanje i dokaz za osnovanost kršćanske vjere (1 Kor 15).

U Isusu Pavao prepoznaće vječni život: jednom uzdignut iz groba, on više ne umire, smrt više nema vlasti nad njime (Rim 6,9). Dubinska čovjekova čežnja koja vuče u božanske visine i hrani općeljudsko uvjerenje o zagrobnom životu u Isusu uskrslome dobiva svijetu sliku i potvrdu.

Kršćanski život

Život uskrsloga Isusa za Pavla je razlog i uzor našega novog života (Rim 6,4). Kao što se s velikom ljubavlju žena i muž vežu jedno uz drugo, tako kršćanin pripada Kristu. Ta veza donosi plodove za Boga (Rim 7,4). Pavao je to na svome tijelu iskusio i djelom posvjedočio. Sustavni uskrsloga Gospodina, sve je dao na to da do kraja upozna silu njegova uskrsnuća. Njegov je život od tada bio trajno nastojanje da sam postigne uskrsnuće od mrtvih (Fil 3,11).

Božja uskrsna snaga nije usmjerena samo na onostranost. Apostol spominje kako im je Bog koji uskrisuje mrtve bio pouzdan oslonac u velikoj nevolji koja ih je zadesila (2 Kor 1,9). On ih je oslobođio od smrte pogibli. I za zemaljskog života, ne tek u smrti, očituje se već božanska sila koja diže i spašava. U opisu "opterećenosti preko svake mjere" možemo prepoznati suvremene duševne tegobe povezane sa stresom i depresijom, koji toliko uzeše maha. Bog koji uskrisuje mrtve, prema svjedočenju Poslanice, i u tome pomaže. Štoviše, diže čovjekov pogled i omogućuje mu budućnost jer će "nas opet oslobođiti" (2 Kor 1,10).

Isusovo će uskrsnuće napokon Poslanica Kološanima u poznatom odlomku do kraja primijeniti na život kršćanina. Krštenje je sjedinjenje s Kristom u njegovu ukopu, a vjerom "u silu Boga koji ga je uskrisio od mrtvih"

zajednica Kološana "suuskrišena" je s Kristom (Kol 2,12). Za biblijski je tekst važno da se to zbiva "u njemu", tj. u Kristu – što je zlatna nit pavlovske teologije. Kršćani pripadaju Kristu i dinici su istoga, Kristova, uskrsnuća. U našemu se životu ono najviše očituje obraćanjem, odricanjem od grešnoga način življjenja. Tako se Božja moć djetotvorno očituje na nama. I nas je Bog "oživio zajedno s njim" (Kol 2,13). IP

P. Adolfo Nicolás, SJ

Novi General Družbe Isusove

Siniša Štambuk, SJ

URIMU je 19. siječnja 2008. godine, za vrijeme 35. generalne kongregacije Družbe Isusove, izabran novi isusovački general, p. Adolfo Nicolás. Novi General je, do izbora, pripadao Japanskoj provinciji Družbe Isusove. Rođen je u Španjolskoj 1936. godine, gdje i stupa u Družbu Isusovu 1953. godine i gdje postiže magisterij iz filozofije 1960. godine. Teologiju studira i završava u dalekom Japanu (Tokio). Tamo je i zaređen za svećenika 1967. godine, a potom i doktorira 1972. Od 1971. do 1978. predaje teologiju na tokijskome sveučilištu Sophia. Poslije toga odlazi na Filipine (Manilu) gdje obnaša službu ravnatelja Pastoralnoga instituta sve do 1984. godine. Vrativši se poslije te službe ponovno u Tokio, obavlja službu rektora bogoslovije (1991.–1993.). Potom je provincial Japanske provincije od 1993 do 1999. godine. Zanimljivo je da je tada kao provincial novčano pomagao i studiranje hrvatskih isusovaca u Rimu. Od godine 2004. do 2007. p. Nicolás je ravnatelj Isusovačke konferencije za istočnu Aziju i Oceaniju. Novi General Družbe Isusove govori pet jezika: španjolski, japanski, engleski, talijanski i francuski.

Oko tjedan dana poslije njegova izbora za generalnoga poglavara isusovačkoga reda, na konferenciji za tisak

25. siječnja, Pater General je govorio o sebi i svome životu. Sebe drži nepoznatim, pa i u rodnoj Španjolskoj! Potvrdio je potom apsolutnu poslušnost isusovaca Svetom Ocu, istaknuvši kako je Družba Isusova uvijek – od osnutka do danas – bila u zajedništvu sa Svetim Ocem. General je zatim dodao kako je

uglavnom živio u Aziji, koja je u njemu ostavila neizbrisive tragove. Tamo je otišao u 24. godini života i za njega je to bio izazov. Drži kako ga je Azija promijenila. Njegov studij teologije odvijao se u okružju velikih istočnih religija poput budizma, šintoizma i drugih, gdje dotične religije imaju jako velik utjecaj. P. Nicolás je također podsjetio na stalnu nazočnost isusovaca na azijskome kontinentu (npr. misije na Filipinima, u Japanu, Kambodži i Mjanmaru). Novoizabrani General drži kako kulturno i duhovno bogatstvo istočnoazijskih zemalja umnogome može pomoći poslanju opće Crkve. **IP**

35. generalna kongregacija

p. Niko Bilić, SJ

Od Bogojavljenja pa do početka ožujka ove godine u Rimu je održana Generalna kongregacija Družbe Isusove na kojoj je izabran novi vrhovni poglavar, p. Adolfo Nicolás

Prvi crkveni dokument o Družbi Isusovoj iz 27. rujna 1540. govorí već o Vijeću koje će imati vrhovnu vlast u isusovačkome redu. Sv. Ignacije i prije ocijenili su da se Vijeće sastoji od članova iz čitave Družbe, a poglavar ga saziva prema potrebi (usp. *Regimini militantis Ecclesiae*, br. I.). Naziv Generalna kongregacija opće je prihvaćen, a pohrvatiti bismo ga mogli primjerice s "vrhovna skupština". Vrhovni poglavar osim toga ima stalno uza se odabrane požrtvovne redovnike iz svih krajeva koji u središnjoj kući, poznatoj jednostavno kao Kurija, svakodnevnom molitvom i radom služe kao veza s cijelom Družbom i svim njezinim poslovima.

35. generalna kongregacija dugo se pripravljala molitvom i procjenjivanjem glavnih potreba. U studenome prošle godine već je bilo jasno da će jedno od aktualnih pitanja biti kako prepoznati nova zvanja, "dobro pripravljane umove i duše pune predanja" za poslanje koje nam Sveti Otac povjerava. U tome smislu Družba želi produbiti svoje redovničko i apostolsko svjedočenje i pospješiti rad s mlađima. Druga tema trenutka jest velik broj suradnika Družbe Isusove koji su vjernici-laici, vodenim istim duhovnim naukom sv. Ignacija Lojolskog.

Iz Hrvatske pokrajine Družbe Isusove na Kongregaciji su sudjelovali p. provincijal, Ivan Koprek, i p. Marijan Steiner, poglavar zajednice uz Baziliku

Srca Isusova u Zagrebu. P. provincijal nas je pozvao da za vrijeme Kongregacije u svojim zajednicama molimo "za uspjeh toga, za naš Red, važnoga posla" (pismo od 31.12.'07.).

Zavjetnom misom Imena Isusova u matičnoj crkvi Družbe Isusove Il Gesù započela je skupština. Misu je predvodio kardinal Franc Rode, koji je u propovijedi pozvao sve nas isusovce da čuvamo i razvijamo svoju karizmu kao "kontemplativni u akciji", koji ljudima i stvorenjima predaju ljubav koju su primili od Boga te ih ponovno usmjeruju prema Božjoj ljubavi.

Nakon sv. mise p. General je upazio svjetiljku – simbol molitve svekolike Družbe – koja će gorjeti za sve vrijeme Kongregacije. Tom je prigodom p. General uputio molitvu sv. Ignaciju u kojoj je među inim kazao: "Tebi, oče Ignacije, i Družbi svetih u nebu predajemo same sebe kako bismo potvrđene vjere, osvježene nade i rasplamsale evanskičke ljubavi mogli ljubiti Gospodina i služiti mu u svim stvarima."

Sveti otac, Benedikt XVI., uputio je p. Generalu pismo 10. siječnja u kojemu je podsjetio na riječi pape Ivana Pavla II. o zaljubljeničkoj vjernosti isusovačkoj karizmi. Od Generalne kongregacije tražio je da "u duhu sv. Ignacije obnovi svoje potpuno predanje katoličkom našuku, osobito u ključnim točkama koje su danas na udaru sekularne kulture".

Za vrijeme prve radne sjednice p. Peter-Hans Kolvenbach, vrhovni poglavavar Družbe Isusove, Kongregaciji je, uz prethodno dopuštenje Svetе Stolice, podastro na odobrenje odluku da se zbog važnih razloga povuče iz te službe. Odluka je odobrena, a nakon razdraganoga aplauza kojim su oci izrazili svoju zahvalnost, p. Kolvenbach je u svom šaljivom tonu rekao kako su mu na elegantan način "dali otkaz". Potom je ozbiljno i trijezno izrazio svoju zahvalnost što je "toliko prijatelja u Gospodinu mogao susresti i pratiti" u svojoj dugogodišnjoj službi.

Četiri dana molitve i promišljanja pripravila su Kongregaciju na izbor novoga vrhovnog poglavara. Radni je dan 19. siječnja započeo koncelebriranjem sv. misom u crkvi Duha Svetoga. Zahvaljujući suvremenim medijima, rezultat je izbora doslovce odjeknuo po cijelom svijetu. Čudesno brzo izabran je novi general, p. Adolfo Nicolás, koji je sutradan prije mise zahvalnice pohodio prostorije u kojima je djelovao sv. Ignacije. Ondje su, nakon molitve u tišini, pročitane Isusove riječi: "Najveći među vama neka vam bude sluga!" U svojoj propovijedi novi je General istaknuo kako služenje bez uvjeta

i bez interesa izvor snage nalazi samo u Bogu. P. provincial izvijestio nas je: "Izabrali smo čovjeka koji je po Božjemu duhu, čovjeka za ovo vrijeme!" P. Nicolás poznaće istočnu i zapadnu kulturu, izbliza je pratilo nagli rast Crkve u Aziji...

U subotu, 26. siječnja, novoga Patra Generala primio je sveti otac Benedikt XVI. Bio je to kratak ali srdačan susret tijekom kojega je p. Nicolás obnovio svoj zavjet poslušnosti Papi. Već dan prije, na prvoj susretu s novinarima koji su vrlo dobro prihvatali njegove riječi p. General je podsjetio na osnovnu

isusovačku karizmu prema kojoj "Družba Isusova želi raditi zajedno sa Svetim Ocem i slušajući Svetog Oca".

Prema svjedočanstvu p. Steinera "jedan od najsnažnijih doživljaja na GK bila je audijencija kod Sv. Oca" na koju su primljeni svi okupljenioci 21. veljače. Tom je zgodom Papa među ostalim pozvao isusovce da "posvete osobitu pozornost apostolatu duhovnih vježba, koji je od početka bio obilježe vaše Družbe". Po završetku rada Kongregacije naš je p. provincial kratko istaknuo kako je to bilo "posebno vrijeme proživljavanja naše isusovačke karizme" (pismo od 07.03.'08.). □

P. Peter-Hans Kolenbach, SJ

25 godina služenja upravljanjem

Mislav Skelin, SJ

Najočekivaniji događaj 35. generalne kongregacije Družbe Isusove bio je čin odreknuća od dužnosti vrhovnog poglavara p. Peter-Hansa Kolenbacha i izbor novoga. Iako se general bira da bude doživotno, u ovome slučaju p. Kolenbach je teret svojih visokih godina procijenio kao

1961. u Bejrutu po armenskomu obredu, a u tome gradu radio je kao profesor orientalne lingvistike na Sveučilištu sv. Josipa. Imenovan je viceprovincijalom Bliskoistočne viceprovincije koja je obuhvaćala područje Egipta, Libanona i Sirije. Razdoblje njegova upravljanja, u drugoj polovici sedamdesetih godina,

dovoljan razlog za odreknuće od ove zadaće. Roden je 30. studenog 1928. u gradiću Druten u sjeveroistočnoj Nizozemskoj. U dvadesetoj godini ušao je u novicijat, a filozofiju i teologiju je studirao u rodnoj Nizozemskoj. Slijedi odlazak na Bliski istok. Zareden je

bilo je upravo ono u kojemu je Libanon bio zahvaćen teškim ratom. Generalom Družbe Isusove postao je 13. rujna 1983. Na toj dužnosti naslijedit će p. Pedra Arrupea koji je pod teretom teška zdravstvenoga stanja odstupio s iste. U raspoloženju zahvalnosti p. Arrupeu

zbog žrtve i odanosti koju je iskazivao Družbi Isusovoj, p. Kolvenbach je u njevoj maniri nastavio posjećivati isusovačke provincije i isusovce po cijelome svijetu. Ta Generalova briga za svakoga pojedinog isusovca zaista je nadilazila kurtoaziju jer kada je Pater General posjetio godine 2000. Hrvatsku pokrajinu Družbe Isusove, jedan naš otac rekao je kako ima dojam "da on zna sve o svakomu od nas".

Sam povijesni trenutak u kojem je prihvatio svoju dužnost bio je osjetljiv. Osim krize koja je zahvatila uglavnom sve starije redovničke zajednice nakon II. vatikanskog koncila, p. Kolvenbach se susreo s teškim problemom opadanja broja zvanja. Trebalо je tada čitati znakove vremena i osmišljavati načine kako u svijetu koji se vrlo brzo mijenja podudariti osjećaje za prihvatanje evanđelja i njegovih vrijednosti, a ignacijsku karizmu učiniti djelotvornom i u tim novim okolnostima, osobito na polju misija, kulture, međureligijskoga dijaloga, promicanja pravde, suradnje s laicima. Bio je svjestan antivrјednosti individualizma, konzumizma i hedonizma koje moderna i postmoderna kultura nastoji proširiti. Nastojao je oko toga da se život isusovaca pročišćava od njih. Ako razmišljamo o njegovih 25 godina na dužnosti poglavara, uzauđud ćemo tražiti spektakularne poteze. Radio je u tišini, ali predano, a sam papa Benedikt XVI. u svojem pismu zahvale ovome patru okarakterizirat će to vodstvo kao prosvijetljeno, mudro i razborito. Kao čovjek molitve očito je da ovaj samozatajni 28. nasljednik sv. Ignacija Loyolskoga na Družbinu čelu nije zaboravljaо da je njezin istinski poglavarski naš Gospodin Isus Krist. On neka p. Kolvenbacha i dalje vodi na njegovoј životnoj stazi. IP

Razgovor s p. Adolfom Nicolásom, SJ vrhovnim poglavarom Družbe Isusove

Priredio: Ivan Mandurić, SJ

U ovome broju donosimo izvadak iz razgovora od 10. veljače 2008. P. Generala s Tomom Robfordom, Pierreom Bélangerom i Danijem Villanuevom, skupinom za komunikaciju 35. generalne kongregacije.

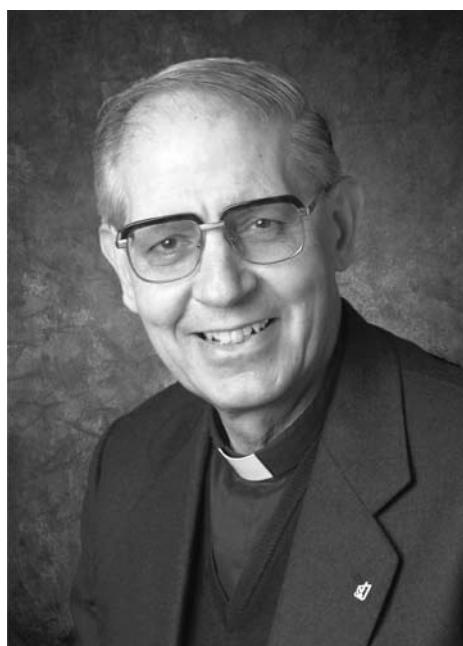
Patre Generale, hvala Vam što ste nam omogućili ovaj susret.

P. Adolfo Nicolás: Prije no što tisku dadnem bilo kakav intervju, želim se više osobno obratiti svim isusovcima po svijetu te prijateljima i prijateljicama velike ignacijske obitelji. Dok razgovaram s vama trojicom, zamišljam da sam pred svekolikom Družbom i pred svima onima koji s nama rade. Da se barem mogu malo više svima približiti ovim razgovorom.

Kako se zbio Vaš poziv u Družbu Isusovu i na misionarski život?

U jedno sam sve više uvjeren: da su, naime, povijest i stvarnost jači od ideja. A povijest nas snaži da se mijenjamo, da se otvaramo, da rastemo. U mojojem slučaju kršćanskim bi se pojmovima reklo da su se stvari razvijale providnosno. U Barceloni, gdje sam rastao, uopće nisam poznavao isusovce. Onda je moj stariji brat ušao u Družbu. Otišao je u Indiju, razbolio se za vrijeme studija filozofije te izašao.

Za mene je, dakle, to bilo susretište za poznavanje isusovaca. Zapravo sam se bavio mišlju da postanem brat, kada sam, naime, pohađao školu u braće lassallijanaca svidio mi se odgoj, svidjelo mi se ono što su radili s nama, njihova raspoloživost itd. Onda je moj brat

ušao u kontakt s isusovcima te me to odvelo od braće! Budući da se i isusovi bave odgojem, a ja sam imao sklonosti za to, kontaktirao sam njih. Kada su se moji roditelji preselili u Madrid, mogao sam tamo ići u školu u isusovaca. Moja se pozornost usredotočila na isusovce. Tako sam na kraju srednje škole tijekom duhovnih vježba odlučio ući u isusovački red uvjeren da bi to bio najbolji put za moj život.

Što se onda Japana tiče, opet Providnost i povijest. Nikada se kao dragovoljac

nisam prijavio za Japan te nisam mnogo znao o toj zemlji. Ali kada sam bio u junioratu, ondašnji p. general Jansens napisao je pismo – u svakom slučaju mislim da je bila dobra zamisao i možda bih mogao i takvo pismo napisati na istoj crtici sada kada sam general dakle, General je napisao pismo svoj Družbi tražeći dragovoljce za mnoga mjesta. Pisao je: ‘traže se ljudi koji bi na različitim stranama svijeta pomogli, pa stoga oni koji osjećaju poziv, molim neka se javi’.

Mislio sam, dakle, da im je potrebna pomoć, a ja sam isusovac. Smatralo sam normalnim da biti isusovac znači imati sveopći poziv, nisam bio isusovac samo za Španjolsku nego jedan koji je mogao ići svakamo. Tako sam se ponudio kao dragovoljac govoreći: “Potrebni su vam ljudi, ja sam jedan od ljudi, pa ako dakle mogu negdje pomoći, idem”. Pisao sam to na početku studija filozofije i nakon mjesec dana pozvao me pater provincijal i nije bio osobito zadovoljan jer je imao druge planove: već me je odredio da studiram dvije godine filozofiju i potom matematiku i da predajem u Madridu na tehničkoj školi pa mi veli: “Pisao si Patru Generalu nudeći se za misije, ali još uvijek možeš reći ne”. Odgovorio sam: “ponudio sam se kao dragovoljac, onda idem”. Onda me pitao: “što kažeš o Japanu?” A ja: “OK, dobro!”

Bio je to izazov, jer kad sam napustio njegovu sobu, mislio sam: “Japan... to znači da moram nastaviti studirati”. Slika koju sam imao o Japanu bila je o visokoj kulturi, teškomu jeziku itd. Sada mislim da sam imao pravo: morao sam učiti cijeli život! Tako se sve promijenilo; završio sam filozofiju i usmjerio ostatak svoje formacije prema Japanu.

Mislim da se to nije slučajno dogodilo; bila je to jedna od onih stvari koje se povijesno događaju, ali poslije mogu reći da je možda bio najbolji izbor. Da sam morao izabratи područje gdje bih mogao biti misionar, izabrao bih Latinsku Ameriku, Afriku ili neka druga mjesta gdje sam vidio uočljivije potrebe, ali nakon refleksije, to je bio najbolji izbor jer sam od početka osjetio da smo Japan i ja stvoreni jedan za drugoga. Osjećao sam se uistinu kod kuće s Japancima i s načinom kako biti Japanac. Nisam od onih spontanih i eksplozivnih Španjolaca. Uglavnom sam mirna osoba. A u Japanu je takav način dobar te sam se uvijek osjećao kod kuće.

Ono što se najviše spominje iz Vašega života, pošto ste izabrani za Generala, jest to da ste toliko vremena živjeli u Aziji. Možete li reći osjećate li se više Azijat ili Europejac?

To sam si pitanje i ja često postavljam kao što mi to i ljudi postavljaju. Mislim da je najiskreniji odgovor ovaj: “nisam ni Azijat ni Europejac.” U Aziji sam uvjeren da nisam Azijat i da ne mogu nikada pretendirati da to budem. Biti nešto znači duboko u to uroniti: ja sam svjestan da sam Europejac u Aziji, ali u Europi sam svjestan da nisam Europejac. Ne samo stoga što sam emigrirao i ostao vani toliko vremena ili zato što nisam pažljiv promatrač onoga što se događalo u Europi, nego stoga što mislim da sam se promijenio.

Prije nekoliko tjedana rekao sam novinarima – to je doista iskreno – da mislim da sam čovjek “u nastajanju”. Tko sam onda? Jednostavno u promjeni, i nadam se da će nastaviti rasti te osjećam da sam uvijek u razdoblju naukovanja. U Japanu učim od Japana, u

Koreji učim od Koreje, na Filipinima učim od Filipina itd. Osjećam da imam slobodan identitet, osjećam da sam slobodan čovjek.

Vidio sam, primjerice, neke u Aziji, a i neke u Europi, da imaju poteškoće sa svojim identitetom. To za mene nikada nije bio problem. Nije mi, naime, važno jesam li Španjolac, Francuz ili Japanac. Ja sam to što jesam i, ako ti se svidiš, bit ćemo prijatelji, ako ne... traži druge! Moj identitet je moja komunikacija s ljudima, sa stvarnošću. Stoga se savršeno osjećam kod kuće kada se vraćam u Rim, jednako kao kada sam bio na Filipinima ili u Japanu. Znam da nikada ne ću biti Rimljaniń: ma koliko bio negdje, postoje intimnosti koje ne ćeš nikada doseći. Stoga se vrlo dobro osjećam na valu, u procesu. I nadam se da ću nastaviti učiti rasti.

Jedna od karakteristika što smo ih čuli o Vama jest da ste sretni, radosni, opušteni u odnosima, da odajete osjećaj vedrine. Je li to točno? Je li bilo trenutaka u Vašemu životu kada Vam nije bilo lako biti tako vedar?

Da, bilo je teških trenutaka, sigurno; osobnih i institucionalnih. No, u biti mislim da je ono što mi je pomoglo bilo ono što sam u tri točke malo prije nabrojio. Temeljno je, primjerice, da se živi s odricanjem. Nekoliko sam puta bio u krizi zbog osjećaja da nisam prihvacién ili da nisam pravilno shvaćen. Onda sam shvatio da su to bile velike prilike da postanem slobodniji. U tim sam trenutcima shvatio svoju pravu svrhu u životu, a to nije da se svidiš drugima; ne moram se svijjeti nikomu: stoga, mogu biti slobodniji.

Tako i kada nešto ide dobro, kada nema problema, kada je lagano. Ali kada nešto ode u krivo, tada se trpi, tada je to izazov, poteškoća; no upravo tada shvatiš da je to zapravo prilika da postaneš malo slobodniji.

To stjecanje veće slobode uvijek je blagoslov. Osjećaš se kao da nemaš ništa izgubiti. Prošle nedjelje tijekom posljednjih zavjeta dvojice isusovaca ovdje u Kuriji rekao sam da Družba stoji na malo temeljnih točaka. Kao i kada sam postao general: otiašao sam u sobice sv. Ignacija te se podsjetio trećega stupnja poniznosti itd.... Mislim da su to divotne stvari koje su u središtu onoga što jesmo. Tamo nalaziš potpunu vedrinu. Tko ti može oduzeti radost kada ona ne ovisi o uspjehu ili o onomu što ljudi misle o tebi? No tu slobodu stječeš preko poteškoća, ne možeš je zadobiti lačoćom. Ali moram tu takoder pošteno priznati da osobno nisam imao nekih izvanrednih teškoća; ne mogu se dičiti nekim herojskim činima.

Kako si vi predstavljate prvoga Generala Družbe Isusove, što posebno cijenite u svetoga Ignacija?

Ono čemu sam se u njega uvijek divio i što me fasciniralo jest njegova dubina. To je ono čemu se nadam i za Družbu. Na bilo kojem polju radimo, teološkom ili pastoralnom, osobnom ili administrativnom, mislim da imamo poziv na dubinu. Sv. Ignacije je doista išao u dubinu u razlučivanju, u dubinu svoje osobnosti, u svojoj duhovnosti, u pomoći ljudima znajući kada je pomoći prava, a kad ne. Istodobno je njegov pogled bio doista širok. Dubina i širina međusobno su povezane, što se ide više u dubinu, postaje se slobodniji glede vlastitih ograničenja i sposobniji gledati šire.

Mislim da su te kvalitete uistinu poticajne i zadržavajuće. Osim toga htio bih dodati još jednu kvalitetu sv. Ignacija: smjelost da počne. Veoma se stoga divim svetom Ignaciju. Znam da je imao ograničenja i vjerojatno je učinio nešto pogrešno u svojemu načinu postupanja, u malim stvarima... ali nema načina da se bude dublji od njega. To je još uvijek izazov za nas.

U svjetlu svojega iskustva u Aziji dolaze li Vam na um konkretni načini za zbližavanje Istoka i Zapada unutar Družbe Isusove? Je li to jedna od Vaših zadaća ili projekata?

No, ne bih baš to tako postavio da bi moja zadaća bila zbližiti Istok i Zapad. Ipak mislim da ono što nas najviše preoblikuje sa svih vidika jesu SUSRETI. Susretneš ljude odredene dubine, ljude međusobno različite, pa se počneš mijenjati. Nadam se, dakle, da mogu pomoći – i to počevši od isusovaca načočnih na Generalnoj kongregaciji – da se susretnu sa svakim i da svakoga susretnu bez ograda, bez predrasuda da bi ga ozbiljno upoznao. Tada će biti moguće cijeniti ono što drugi mogu pridonijeti.

To bi mogao biti najbolji način da se susretnu Istok i Zapad. Akademski događaji tomu mogu služiti kao sinteza i da se nađu izričaji, ali osobni susreti su nešto drugo, u svemu: u socijalnom apostolatu, u susretima među kulturama, u duhovnosti. **IP**

Preveo: p. Vatroslav Halambek, SJ

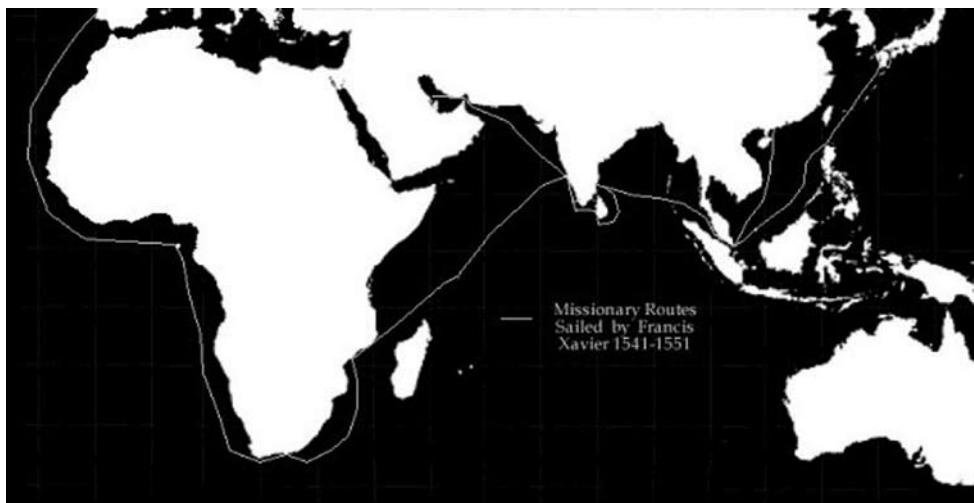
Od Xaviera do Kineskoga zida

p. Mirko Nikolić, SJ

Ovaj „Ignacijski put“ govori o misijama zato što se ove godine navršava 20 godina od smrti velikog misionara Bengalije, našeg p. Ante Gabrića, SJ, i zato što 29. lipnja 2008. započinje godina sv. Pavla, apostola. Prisjetimo se najprije sv. Franje Ksaverskoga koji je zaštitnik misionara

Xavier je naziv obiteljskoga dvorca u pokrajini Baskiji u kojem je rođen Franjo 1506. godine. Prve godine djetinjstva bile su bezbržne i lijepе. Nažalost, ne dugo. Kada je imao šest godina, započinju nemirne i ratne godine. Dvojica starije braće odlaze u rat. Franjo je premlad pa ostaje u dvoru. Kada su došli mirniji dani, obitelj je odlučila da Franjo ide na studij. Za to je sposoban. Odluka je pala: ide na najslavnije sveučilište toga vremena, na Sorbonnu u Parizu.

Bask, Ignacije Lojolski. I Franjo mu se svidio. Vidio je u njemu izvanredan “materijal” za koji se isplatilo boriti. I započela je doista borba. Naizvan nepravna i puna suprotnosti. Ignacije je već stariji kao student, a Franjo je mlađ. Ignacije hramlje na jednu nogu, a Franjo je prvak u skoku. Ignacije gleda na nutrinu, a Franjo na vanjstinu. Ignacija zanimaju duhovne vježbe, a Franju tjelesne... Iako su živjeli pod istim krovom, bili su miljama udaljeni jedan od drugoga. Imaju li njih dvo-

Pariz mu je pružio sve što mu je trebalo. Društven je i vesele naravi. Ali je nadasve ambiciozan i željan slave pa se dao na studij. Izvrstan je športaš. Prvak je na sveučilištu u skoku u vis. Zanimaju ga svijet, slava, uspjeh i karijera. Upravo takva, sasma okrenuta svijetu i slavi, promatrao ga je jedan drugi

jica išta zajedničko osim što dolaze iz iste pokrajine? Izgledaju poput dva suprotna svijeta koja se u svemu razilaze. Franjo se ruga Ignaciju i prezire ga. Ignacije mu, naprotiv, pomaže i dovođi slušatelje. Ne da se smesti Franjinim postupcima jer je duboko vjerovao da je Franjo poseban. Ipak, imali su nešto

zajedničko. I jedan i drugi su nošeni željom da čine "uvijek više" od onoga uobičajenog. Svaki u svomu svijetu. Ignacije u duhovnome, a Franjo u svjetovnome. Misao na *magis* čvrsto ih je povezivala.

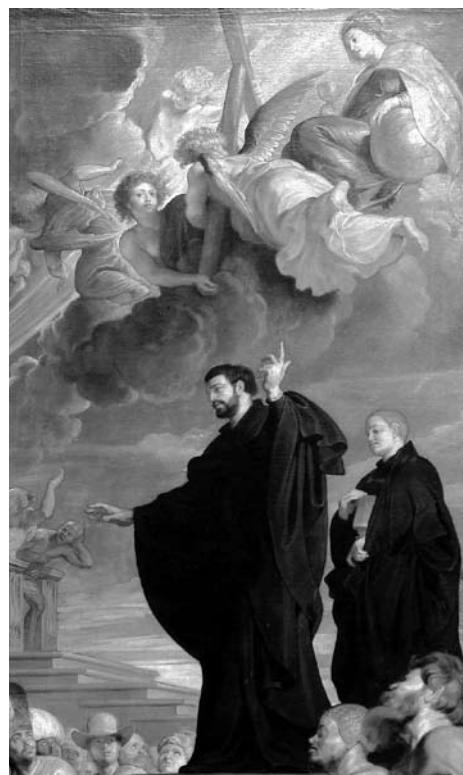
Ignacije je uporno i pouzdano Isusovim riječima probijao Franjinu nutrinu. Ponavljao mu je: "Što koristi čovjeku da cijeli svijet dobije, a dušu svoju izgubi?" Riječi su udarale izravno u Franjinu taštinu i odbijale se kao od oklopa. No, malo-pomalo postajale su djelotvorne. Na kraju je Ignacije i uspio, ali je rekao da je Franjo bio "najtvrdje tijesto koje je ikada mijesio". I isplatilo se. Od tada je Franjo bio zauvijek osvojen za Boga. Obavio je duhovne vježbe pod Ignacijskim vodstvom. Nekoć udaljeni jedan od drugoga, sada su postali bliski i iskreni prijatelji. Imali su zajednički cilj: sve što rade radit će za veću Božju slavu. Njihov *magis* postao je zajednički: uviјek "više" za Boga i za duše.

Iako su bili veliki prijatelji, nisu bili navezani jedan na drugoga i nisu ovisili jedan o drugome. Tako su pokazali da pravo prijateljstvo ne zarobljava i da prava ljubav drugoga ne veže uza se.

Kada je Ignacije postao prvi poglavarski Družbe Isusove, trebao je poslati neke od svojih malobrojnih članova u misiju. Tražili su to od njega Papa iz Rima i portugalski kralj. Ignacije odlučuje da to bude Franjo. Već u travnju 1541. Franjo se ukrcao u Lisabonu na brod "Santiago" i krenuo prema Goi. Sa sobom je ponio i "Institucije" Marka Marulića. Put je naporan, opasan i nadasve dug. Ono što se danas preleti za pet ili šest sati, Franji je sa "Santiagom" trebala godina i mjesec dana. Kakvo je bilo putovanje, sažeo je u jednu rečenicu: "O Gospodine, ne bih za

cijeli svijet prihvatio da takve poteškoće trpim makar i jedan dan!"

Stigao je u zemlju u kojoj je nekoć sv. Toma naviještao evanđelje. Započeo je misionarski rad velikodušno i radošno. Neumoran je na svojim putovanjima koja su teška i opasna. Oduševljava svojim primjerom i svojom riječju. Ništa ga ne može zaustaviti u naviještanju Radosne vijesti. Poput sv. Pavla, i Franjo sve spremno podnosi zbog Krista. Osniva nove zajednice i ide dalje, ali se

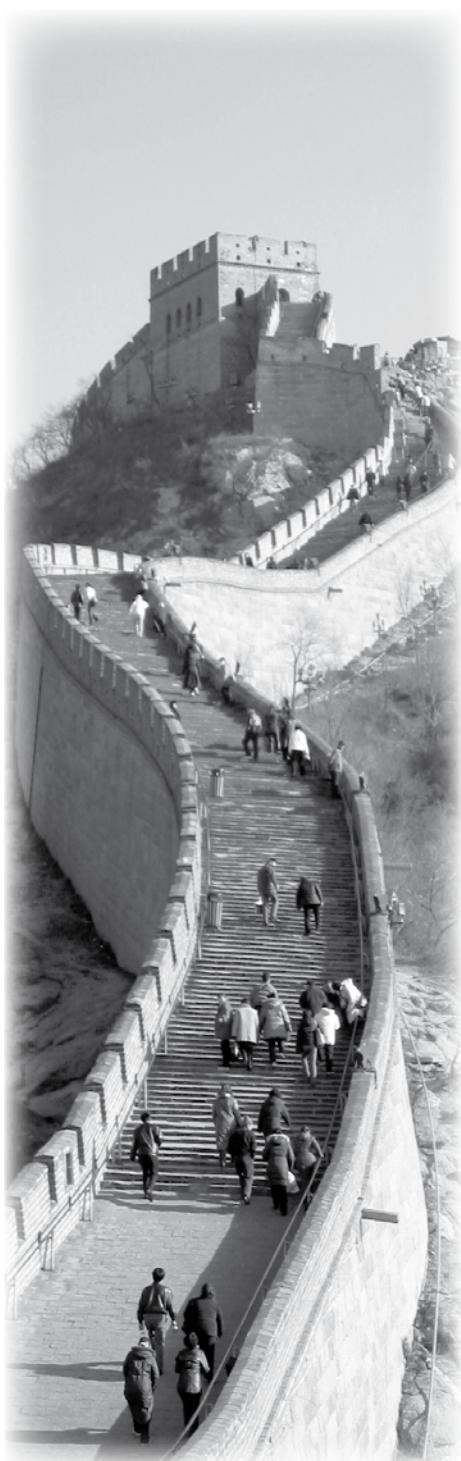
spremno vraća osnovanima i pomaže im u poteškoćama. Božji Duh ga okreće prema Zemlji izlazećega sunca. Priblaći ga Japan i želi tamо naviještati. On želi sijati. Tko će ubirati plodove, nije važno. Najvažnije je posijati sjeme, a ono će dalje rasti. Japanci su ostavili

na njega snažan dojam. Kaže: "To je najbolji narod koji je do danas otkriven!" Iz Japana ga zove nov zov. Treba ići u Kinu u taj neistražen, tajnovit i velikim zidom zatvoren svijet. Nakon opsežnih i velikih priprava i obećanja, na put je bio prisiljen krenuti gotovo sam. Njegov najveći san ostat će samo san. Njega će nešto kasnije ostvariti njegova subraća koji će biti misionari na samomu carskom dvoru.

Od dolaska u Gou pa do iskrcavanja na Sancianu prošlo je deset godina. U tomu razdoblju Franjo je prošao više od 100.000 kilometara. Zar to nije fantastično kada se u to doba brodom moglo u danu prijeći tek kojih osamdesetak kilometara? A kopnom je najviše išao pješice. Zato se uspoređuju Franjinu putovanja s onima sv. Pavla koji je u nekoliko godina prošao dobar dio ondašnjega poznatog svijeta.

Franjo je zastao na otoku Sancianu, pred zatvorenim vratima Kine. Dalje mu nije bilo dopušteno. Tu je posve sam u posljednjim trenutcima svoga života. Bez ljudske utjehe i pomoći. Kao i njegov Učitelj kada je bio na križu. Nije li Franjo nekoć u svome zanosnom sonetu molio Kralja srca svoga: "Na križu, o moj Isuse, ti skroz me privi k sebi." Molitva mu je uslišana do kraja. Uz njega je bio Antun, mladi Kinez, koji svjedoči: "Bio je potpuno napušten i lišen svake ljudske pomoći u maloj kolibi u koju je sa svih strana probijala hladnoća nošena vjetrom, bez ikakve utjehe osim one što je dolazila od Boga..." Umro je zazivajući Presveto Trojstvo u zoru 3. prosinca 1552. godine. Gledao je Raspetoga na križu, a pogled mu je išao dalje; pogled plemića iz Xaviera prolazio je kroz kineske zidine, gubio se u daljini, gdje je bila zemlja njegovih čežnja, i nestajao u vječnosti. **[P]**

P. Ante Gabrić, SJ (1915.–1988.)

Molitveni i duhovni život

piredio: Mate Samardžić, SJ

Prema članku p. Luka Rade, SJ pisanim za Hrvatsko katoličko društvo prosvjetnih djelatnika

Teško je govoriti ili na bilo koji način pisati o molitvenome i duhovnom životu p. Ante Gabrića. Ali njegova nam djela i riječi otkrivaju ono što se ne može opisati. Sve što je radio, radio je iz ljubavi prema Bogu. Zahvaćen i ponesen njegovom ljubavlju, dosljedno je u život provodio evangelje ljubeći Boga u bližnjima s kojima je dijelio sudbinu u najsromišnijemu području svijeta, u Indiji, blizu Kalkute, na rubu bengalske prašume, okružen močvarama rijeke Gangesa. Zanosno je propovijedao o Isusu Kristu, usadujući kršćanstvo.

Kada su ga pitali kako gleda na svojih, tada, 40 godina provedenih u misijama, kazao je: "Žrtva, to je ono najljepše u našem životu. Ne bih ja išao natrag tamo zbog toga što smo ondje podigli tolike škole, bolnice i tolike kuće siromasima. Iskreno vam kažem, išli bismo tamo radi onoga što je teško, jer to je bilo lijepo. Upravo zato što je bilo teško, mi smo išli naprijed. Da je bilo lako, mi bismo se ulijenili. I gaženje kroz blato i vodu, i protivljenje ljudi, i različite druge teškoće, to je sreća, to je tajna, da – tajna. Kad počneš Isusu mjeriti, teško je. Ali kad mu se daje velikodušno, ne brojeći, u tome su sreća i radost koji nam ispunjavaju dušu. I kad bih drugi put morao birati, izabrao bih isto."

U teologiji križa Ante je upravo majstor. Ne da je stvar spekulativno

proniknuo, nego je križ bio njegovo duhovno okružje; u njega je iz trenutka u trenutak ponirao i tažio sve svoje žedi. Znao je govoriti: "Ljubimo križ i žrtvu, i sve će druge vrline doći same od sebe. Tko se daje samo na pola ili makar i tri četvrtine, nema prave sreće niti pravog uspjeha. Daj se potpuno! I ljudi će te u tvom darivanju više ljubiti. Ne, ne govorim to radi toga da od ljudi tražimo ljubav kao uzvrat za svoju žrtvu, ali kad se mi dajemo za Boga i duše velikodušno, onda i Bog nama vraća velikodušno. Ni jedna žrtva ne može ostati nenaplaćena."

Križ mu je bio radost života. Srlijao je upravo onamo gdje je bilo najteže. A kada bismo od Ante htjeli nešto više saznati o smislu križa, on bi najvjerojatnije, uza svoj poznati smiješak od uha do uha, odgovorio: "Križevi? Oni nas uvijek drže mlade i svježe!"

Bujice radosti koje izviru iz dubina gdje je on najstvarnije prebivao prvo su što se kod njega opaža. Ta je radost bila dokaz ispravnosti onoga o čemu je govorio i opravdavala način njegova života.

Ono gdje je Antu teže slijediti jest prepoznavanje Isusa ondje gdje kao da ga nema. Za jednoga svojeg posjeta domovini u Zagrebu okupljenim mladima u prepunoj dvorani u Palmotićevoj ulici otkriva svoja povlaštena susretišta s Isusom. Na pitanje kako se osjeća u trenutcima osamljenosti i napuštenosti

on odgovara: "To su bili najdivniji časovi! Ja mislim da sam tada bio samouvjeren da sam im dao sve, a neki me nikako nisu razumjeli, onda si sam, a budući da si sam, onda si potpuno s Bogom. I to je najsretniji čas u mom životu, kad se ništa ne vidi, kad si potpuno ostavljen."

Ljubav kojom je sve preobražavao ostaje znana samo Kristu za kojega je

Crkvica je bila zatvorena. No, moja su se koljena sama od sebe spustila pred onim malim prozorom ujedinjujući nevrijedne titraje ljubavi rastrešena mi srca s titrajima ove male svjetiljke. Koji li božanski mir, koje li silno svjetlo u onoj polutami crkvice! A selo u tami spava. No On bdije, On ljubi, On prosvjetljuje.

Tajna vječnog svjetla tajna je moga

živio i onima u kojima ga je susretao. Tu ljubav probat ćemo na neki način dokučiti u pjesmi "Vječno svjetlo" koju je sam napisao.

"Bila je kasna noć kad sam se uz nasip Gangesa vraćao natrag na misijsku postaju. Selo je već spavalо. Svuda je vladao mir i tišina bengalske noći. Tek su se veliki listovi palmi lelujali polako i dostojanstveno pod vedrim zvjezdanim nebom.

Tama, potpuna tama tamne bengalske noći. I onda kao tajanstvena zvijezda i zraka radosti prodre svjetlo male svjetiljke kroz tamnu noć. Pred crkvicom sam svete Male Terezije. Vječno svjetlo, taj vjerni stražar euharistijske Ljubavi, baca titrajuće zrake kroz mali prozor uz oltar u tamu tamne bengalske noći.

života. Ja sam njegovo živo svjetlo, određeno da budem vječno svjetlo. Tama je još posvuda. Mrak i hladnoća. Isus mene treba. On me odabrao za ovu uzvišenu službu: svjetliti, gorjeti i napokon za njega izgorjeti u njegovoj službi, pred životnim oltarom moga predanja njemu i neumrlim dušama.

Da li sam se ja posve odazvao ovom pozivu? Koliko je duša sred tame bilo privućeno titrajima moga životnog svjetla k Spasiteljevu oltaru?

Ovo je životno pitanje. Odgovor je tek jedan: odgovor moga života, potpuna predanja moga života u njegovoj službi, vječno svjetlo Vječne Ljubavi..." IP

Sjećanje na p. Antu Gabrića, SJ

don Ivan Štironja

Kako odbiti zamolbu da o poznatomu isusovcu, misionaru, p. Antu Gabriću nešto napišem za informativni list "Ignacijski put"? Ta, oči su me isusovci odgajali i pratili kroz sjemenište u Dubrovniku (1975.–1989.) i kroz bogosloviju u Sarajevu (1980.–1986.). Uz to, dvojica su isusovaca iz moje rodne aladinske župe: p. Roko Prkačin i p. Nikola Stanković. Kod isusovaca su trenutačno i dvojica mostarskih bogoslova krštenih imenom Pero. Pa kao što sam u dječačko doba zaželio biti kao župnik "dum Ilija" u rodnim Dubravama, tako sam isto, kao bogoslov, zaželio biti poput misionara "pater Ante" u Indiji.

Kada prihvatih ponudu, ne pitah se što izabrati i staviti na zadani stranicu? Kada počeh nizati rečenice, vidjeh da nije baš lako o tako znamenitu misionaru reći nešto ukratko, osim bio je poseban čovjek, primjeran svećenik-redovnik, autentičan propovjednik Radosne vijesti. Nije ga lako nasljedovati, ali tko se upusti u tu avanturu, tomu ne će nedostajati radosti i sreće. Kao "prvu pomoć" za nadahnute posegnuh za svojim starim albumima i slikama iz sjemenišnih dana 1976., kao i za onima iz bogoslovskoga vremena 1984. godine, gdje se nalaze i fotke s patrom Antonom. Sjećanja na susrete s njim, tih spomenutih godina, svježa su i neizbrisiva. Kako smo samo "piljili" očima i slušali toga Božjeg misnika, koji je govorio posebnim jezikom ljubavi prema Isusu. Majstorski je znao

ponazočiti indijsku džunglu sa svim njezinim stanovnicima i pogibeljima i kroz nju upozoriti na opasnosti džungle života koja je neizbjegnja ako čovjek pozorno ne bdiće nad svojim osjećajima. Divili smo se tomu čovjeku koji je bio spreman, do krvi, dati se za Isusa. Samo je takav mogao mnoge oduševiti da Krista slijede ne samo u kršćanstvu, nego i izbližega, u svećeništvu i redovništву. Za njega nije bilo dvojbe je li zvanje Isusovo djelo, da Isus svakoga poziva osobno i po imenu. Nije onda čudno što je nekom prigodom jednomu bogoslovu, koji mu je htio priopćiti da napušta bogosloviju, jednostavno odgovorio: "Nemoj to govoriti meni, idi Isusu u kapelicu, klekni pred sveđohranište i njemu reci da ga napuštaš. On te je zvao, njemu si se odazvao, sad njemu i reci da mu okrećeš leđa, kao onaj mladić u evanđelju!"

Vidim i sada čovjeka u bijelu talaru na vratima velike dvorane u sarajevskoj bogosloviji, pomalo pogmuta, s platnenim ruksačićem preko rama u koji su mogli stati osobni dokumenti, među kojima su svakako Sveti pismo i Časoslov. Pa to su glavne ID karte toga velikana DI. Iz njih je učio moliti i žrtvovati se za Isusa, vjerovati mu, nadati se protiv svake nade i ljubiti do kraja i bez kraja. Iz njih je učio biti *alter Cristus*, Isusov učenik, *missus ad gentes*. Svaka pora njegova bića, svaka riječ, pokret i pogled potvrđivali su jednostavna Božjega čovjeka koji je za Isusa činio sve što je mogao tijekom 24 sata,

“pa i malo više”. Jedina mu je želja bila imati Isusa i drugima ga dijeliti. Pravilo mu je života bilo da smo pozvani u život s Kristom i taj život trebamo neumorno drugima darivati. Kada prestanemo to činiti, mrtvi smo, makar i hodali po ovoj mrtvoj zemlji, vrlo je

uvjerljivo to svjedočio. Očito, Isus mu je bio sve, “biti” i “dati” nasuprot današnjemu trendu kada se Isusa potiskuje u stranu, kada je važno samo “jamiti” i “imati”, i to što više, nezasitno, bez granica.

Ne mogu zaboraviti propovijed u crkvi Kraljice Krunice na Banjskom Brijegu te spomenute prigode njegova pohoda Sarajevu. Stajao sam u dnu crkve, blizu kamenice, ispod kora. Predstavio se i tek usputno rekao da je rođen 1915. godine i da je deveto dijete u svojih roditelja. U propovijedi je snažno naglasio da smo svi pozvani biti misionari Kristovi, i zdravi i bolesni, i mladi i stari, svi bez iznimke. I svakodnevno imamo prigodu biti misionari molitvom i žrtvom. Dakako, u tome moraju prednjačiti svećenici, redovnici i redovnice, potvrditi se za Isusa do smrти, smrti na križu.

Zrno je bačeno, rodilo se pitanje: pa i tvoj je otac Stojan 1915. godine,

i ti si deveto dijete u svojih roditelja; možeš li i ti nešto slično učiniti za Isusa? Pitanje je preraslo u odluku. Već to ljeto nakon četvrte godine teologije iznio sam svoju želju biskupu Pavlu na sastanku u Bijelom Polju. Bila mu je draga ta želja, ali je očinski pozvao na molitvu i predanost volji Božjoj. Da, bez molitve, strpljivosti i poniznosti ništa se veliko ne može dogoditi. Dvije godine kasnije naš dugogodišnji misionar don Boško Obradović (premijnuo 2007.) preuzeo je jednu misiju u Tanzaniji za koju će se brinuti mjesna Crkva u Hercegovini.

Dogodilo se ono o čemu sam dugo sanjao. Već početkom 1988. bio sam u Londonu na pripravama za odlazak u Afriku. U listopadu sam boravio u Rimu radi sređivanja dokumenata za odlazak u Tanzaniju, upravo u vrijeme kada je stigla vijest da je preminuo otac Ante Gabrić. U crkvi sv. Jeronima slavili smo misu zadušnicu. Bila je to i misa zahvalnica za veliko srce, velikoga hrvatskog sina. Ove se godine navršava 70 godina od njegova odlaska u misije i 20 godina od njegove blažene smrti. Oba događaja, odlazak u Indiju iz Genove i odlazak k Ocu nebeskomu, dogodila su se 20. listopada, u mjesecu kada se na poseban način obraćamo Gospu, Kraljici Krunice, i molimo za širenje Radosne vijesti. Neka ga Marija, Majka Crkve, prva misionarka, zagovara da što prije dođe do oltara te da ne ponestane odvažnih mladića i djevojaka koji će se staviti na raspolaganje Isusu i postati propovjednici Riječi koja utažuje glad i žed, koja ima moći smirivanja bura i oluja; Riječi koju se isplati poslušati i baciti mreže na drugu stranu, gdje ima obilje riba. □

Isusovci među Arapima

p. Željko Paša, SJ

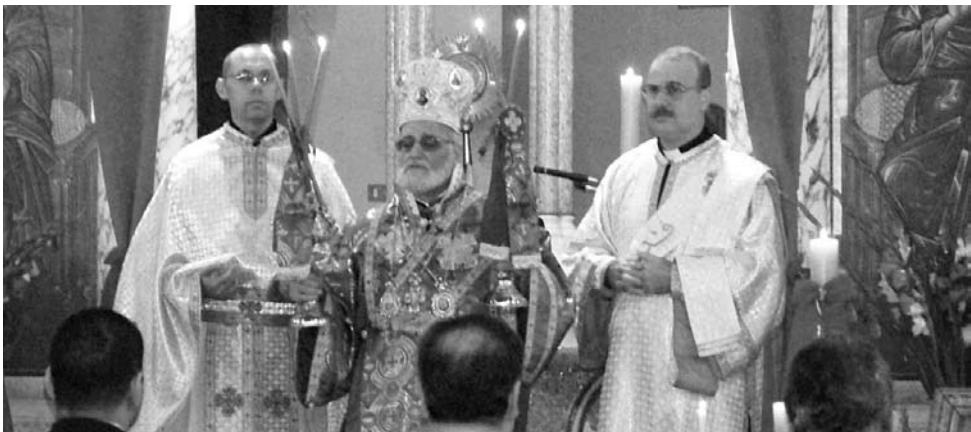
Generalna kongregacija Družbe Isusove i smjena Družbina vrhovnoga poglavara dala je povoda da se ljudi više-manje zainteresiraju tko je taj čovjek koji se nakon 25 godina upravljanja Družbom povlači s te dužnosti i vraća ponovno na Bliski istok, odakle je došao na službu Družbina generala. To je mnogima povod da se zapitaju: zar ima isusovaca na Bliskomu istoku? Što oni rade među Arapima, muslimanima?

Kao što je poznato, Družba Isusova je red kojemu je prvenstveni cilj služiti Crkvi, Kristovoj zaručnici, pod vodstvom Kristova namjesnika na zemlji, u svim njezinim potrebama, a posebno na područjima ili mjestima gdje je drugima to teško ili onemogućeno. To Družbino poslanje urođilo je brojnim misijama i misionarima od samih početaka Družbina postojanja diljem cijelog svijeta.

Poslanje i rad isusovaca na Bliskomu istoku vrlo je delikatno i traži veliku razboritost i osjetljivost. Bliskoistočna provincija Družbe Isusove obuhvaća Libanon, Siriju, Izrael, Egipat, Jordan i Tursku. Sve su to zemlje s velikim postotkom muslimana i ne prevelikim brojem kršćana svih mogućih istočnih obreda: maronita, kaldejaca, armenaca, sirijanaca, kopta i melkita (kršćani grčko-bizantskoga obreda). Unatoč tolikoj raznolikosti kršćanskih obreda, za kršćane nije toliko bitno kojemu obredu pripadaju (iako ljubomorno čuvaju svoju tradiciju), nego je glavni znak raspoznavanja: musliman ili kršćanin.

Što u ovoj šarolikosti i kompleksnosti situacije i mesta isusovci mogu učiniti, gdje su misionarenje ili pokrštavanje zakonom nedopustivi i one-mogućeni?

Isusovački rad u Bliskoistočnoj provinciji usmjerio se na intelektualni i socijalni apostolat. U Bejrutu isusovci vode jedno od najjačih sveučilišta na cijelom ovom području: Université Saint-Joseph gdje studiraju studenti, kršćani i muslimani, cijelog Bliskog istoka. Uz sveučilište su vezani veliki istraživački instituti: Arheološki institut i Centar za istraživanje kršćanskih arapskih pisaca i dokumenata (CEDRAC), koji posjeduje velik broj rukopisa iz vrlo ranoga razdoblja arapske civilizacije, kao i iz razdoblja ranoga islama. Tu je i veoma velika Biblioteca orientalis s bogatim fondom knjiga i manuskriptata. U Bejrutu isusovci vode još dva velika elitna kolegija: Collège Notre-Dame i Collège St-Grégorien. Sljedeća dva velika kolegija nalaze se u Egiptu: jedan u Kairu, Collège de la Sainte-Famille, drugi u Minyi (Gornji Egipat), Jesuit's Fathers School. U Jeruzalemu je poznati Institut za proučavanje Svetoga pisma, Biblicum. Takoder u Jeruzalemu patri pomažu na Teološkomu fakultetu koji vodi dijecezanski kler. U Egiptu, u Kairu, isusovci su osnovali bogosloviju za koptsko-katolički kler i teološki fakultet za studij redovnika i laika. Bogosloviju i fakultet isusovci su vodili donedavno da bi ih zbog manjka ljudi predali vodstvu koptsko-katoličkoga

patrijarha. Ipak, većinom svojih profesora i dalje pomažu u odgoju te duhovnoj i intelektualnoj formaciji klera i laika. U Siriji, u Damasku, na zamolbu i poticaj Predsjednika Republike Sirije, u osnivanju je novi kolegij, a postoje naznake i za osnivanje novoga sveučilišta. Isusovci su pozvani i u Irak da u Bagdadu ponovno otvore sveučilište koje su nekada vodili. Sve to traži nove radne snage, a njih je sve manje.

Isusovačka izdavačka djelatnost je od velika značenja za kršćane arapskog govornog područja. Isusovačka izdavačka kuća "El mašrik" prevela je i izdaje na klasičnom arapskom jeziku velik opus zapadnih pisaca, filozofska i teološka djela. Tu su vrlo kvalitetni znanstveni periodični časopisi iz različitih akademskih područja. Uz intelektualni apostolat važno mjesto zauzima socijalni apostolat. U Egiptu (Kairo, Aleksandrija, El Minya, El Armand) i Siriji (Homs, El Ard) isusovci vode različite centre i projekte najrazličitije pomoći siromašnjima. Prije svega, to su različiti projekti pomoći siromašnoj djeci i studentima u obrazovanju. Zbog vrlo niske kvalitete obrazovanja koje daci primaju u školi isusovci su organizirali "dodatnu" nastavu za siromašne,

gdje im se pruža, na prilično zanimljiv način, ono što im je trebala osigurati škola. Uz te su centre vezani i tzv. centri kulture. U tim "centrima" djeca i mlađi organiziraju različite kazališne predstave, športske aktivnosti, edukativne tribine i seminare bogata sadržaja. Organiziraju se mnogi tečajevi za mlade gdje ih se uči korisnim zanatima. Tamo se odgajaju budući stolari, bravari, lončari, krojači, postolari. Isusovci su organizirali i poseban školski program za invalide koji su gotovo isključeni iz normalnog školskog programa, kao i iz društvenoga života. Za vrijeme toga programa, koji traje dvije godine, invalidi (mladići i djevojke) uče čitati i pisati, osnovne stvari iz obrazovanja, i obvezno ih se uči nekomu korisnu zanatu od kojega se kasnije mogu uzdržavati i više ne ovisiti o svojoj brojnoj obitelji kojoj su na teret. Dapače, tada svojim radom i privrjeđivanjem mogu uvelike koristiti obitelji.

Mnogi se mogu pitati: Kakav je to apostolat? Pa gdje je tu navještanje evanđelja? Treba imati na pameti da je u većini ovih arapskih zemalja slabo ili nikakvo obrazovanja i velik je postotak nepismenih. Škola nije odgojna institucija koja spremila i uči za život, jer

to nije poželjno. Đaci se ne odgajaju za kritičko mišljenje i istraživanje, nego doslovno memoriranje i reproduciranje onoga što je rekao učitelj u školi. Nastava u većini škola nije predavanje ili tumačenje, nego glasno ponavljanje za profesorom riječ po riječ, rečenicu po rečenicu onoga što je on rekao. Na državnim sveučilištima doktorski rad je potvrđivanje i ponavljanje svega onoga što je tvoj mentor rekao i napisao, a to je opet ponavljanje onoga što je on primio i ponavljao od svoga mentora. Ovakav sustav školstva urodit će generacijama koje nisu sposobne kritički razmišljati i primati informacije te je pogodno tlo za svaki fundamentalizam. Znamo da je neznanje izvor mnogih zala. Isusovci svojim prosvjetnim radom i odgojnom djelatnošću obuhvaćaju i kršćane i muslimane zajedno i spremaju ih za život. Iako velike i teške posljedice općega neznanja isusovačkim radom nisu otklonjene, one su ovakvim prosvjetiteljskim radom prilično ublažene. To opet pomaže da suživot između kršćana i muslimana nije suživot u netrpeljivosti i neprijateljstvu, nego u međusobnu poštivanju i suradnji.

Uz intelektualni i socijalni apostolat, isusovci nisu zaboravili na svoje poslanje kršćanske i duhovne formacije vjernika pod vidikom duhovnih vježba. U Egiptu isusovci imaju tri, u Libanu dva, a u Siriji jedan dom duhovnih vježba. Ti domovi imaju gotovo stalno popunjene termine za duhovne vježbe. Za razliku od Hrvatske, gdje su duhovne vježbe još uvijek "povlastica" klera i redovnika, ovdje na Istoku duhovne su vježbe vrlo popularne među mladima i gotovo sve podrazumijevaju osobno duhovno vodstvo. Kršćansku duhovnu formaciju među mladima isusovci na poseban način produbljuju u brojnim

skupinama Zajednice kršćanskoga života (ZKŽ), kao i Euharistijskoga pokreta (MEJ).

Univerzalnost isusovačkoga apostolata i služenja Crkvi na najrazličitije načine očituje se i u projektu "Dir mar Musa" (Samostan sv. Mojsija). Sirsko-katolički patrijarh zamolio je Družbu da pomogne u obnovi i reformi izvornoga sirskog monaštva. Stoga je jedan talijanski pater, p. Paolo Dall Oglia, postavljen za arhimandrita (samostanskoga poglavarja) u samostanu u

Damaščanskoj pustinji. Uz samostan, po okolnim špiljama, vezane su i ermitiske ćelije (špilje) za pustinjaka način života koji su sačuvali svoju tradiciju sve do danas. Sličan slučaj dogodio se i prije četrdesetak godina kada su dvojica isusovaca, na zamolbu kaldejsko-katoličkoga patrijarha iz Iraka, poslani u obnovu kaledjskoga monaštva u pustinjama Iraka i Sirije. Takoder, do sadašnjji isusovački general, Peter-Hans Kolvenbach, do svoga imenovanja za generala Reda, uz sve svoje dužnosti i obveze bio je u službi Armensko-katoličke crkve po čijemu je obredu i primio svećeničko ređenje. **IP**

(Nastavak u idućem broju.)

Studentski katolički centar (SKAC) Palma

Mihaela Krišto i Hrvoje Mravak

Osnivanje SKAC-a 2001. godine pokušaj je primjerena odgovora na izazove rada s mladima. Udruga je nastala zamahom i vizijom p. Luke Rađe te ima ignacijansku potku u svome načinu sagledavanja stvarnosti i djelovanja u svijetu u kojemu su mлади по mnogo čemu "rizična skupina". Načela ignacijanske duhovnosti udrugu daju usmjerenje koje želi izbjegavati zatvorenost, samodovoljnost te pokušava nuditi trajne vrijednosti na način koji suvremene generacije mладих razumiju.

Zahvaljujući ustroju zasnovanu na konkretnim projektima, udruga je u dosadašnjih sedam godina postojanja ostvarila zamjetan broj projekata različita karaktera i opsega. Rezultati našega dosadašnjeg djelovanja pokazuju našu vrijednosnu orientaciju i raznolikost rada s mladima. Pet je osnovnih skupina djelatnosti unutar SKAC-a preko kojih je udruga pokazala konkretnе rezultate provodenjem niza aktivnosti:

Stalan program duhovne formacije (duhovne obnove, tehnička potpora duhovnim vježbama u svakodnevici, glazbeno-meditativna klanjanja, teološko-filozofska predavanja...) za mладе laike koji zbog sve zahtjevnijih izazova suvremene sadašnjice osjećaju potrebu za jačanjem svoje duhovnosti.

Organizirali smo aktivnosti koje mладимa pomažu da otkriju i razviju svoje potencijale, usvoje nova znanja i vještine, da se bolje međusobno povežu i kvalitetno provode svoje slobodno vrijeme u zajedničkome druženju

(ciklus tribina Aktualni petak, ciklus razgovora *Talk show* srijedom s osobama iz javnoga i crkvenoga života, raznolike društvene i zabavne aktivnosti SKAC kluba...) te da imaju za cilj opće dobro i življjenje kršćanskoga svjetonazora. Ujedno im pružamo velik prostor za iskazivanje osobne kreativnosti, sposobnosti i entuzijazma (organiziranje humanitarnih koncerata duhovne, klasične i zabavne glazbe; sudjelovanje u predsinodskim raspravama Zagrebačke nadbiskupije, organiziranje tiškovne konferencije kršćanskih udruga mладих s područja Grada Zagreba povodom uvodenja spolnoga odgoja u hrvatski obrazovni sustav...).

Važan dio djelatnosti SKAC-a je i suradnja s drugim udrugama i zajednicama koje se bave mладимa, jer je teško projekte učinkovito provoditi samostalno, te izgradnja samih radnih struktura SKAC-a, radi što stručnjega i učinkovitijega obavljanja poslova.

Ne treba zaobići ni našu izdavačku djelatnost: knjige p. S. Pavina "Sloboda za Ljubav" te p. L. Rade "Ljubav je zaista neslomljiva". U pripravi je nova knjiga p. Luke.

Pokretanje i održavanje naše internetske stranice (www.skac.hr) bilo je presudno u početcima rada udruge te je u proteklih nekoliko godina izrasla u prepoznatljivu katoličku stranicu za sve koji žele kvalitetne sadržaje na internetu. Oko 1500 otvaranja dnevno svjedoči o pogodenosti tema i sadržaja koje traže mладi ljudi.

Od 2003. godine organiziramo Du-hovno-rekreacijski ljetni kamp Modrave u razdoblju od lipnja do rujna. Iza SKAC-a je već petogodišnje iskustvo koje koristimo kako bismo Modrave učinili što uspješnijima. Ideja i cilj projekta je utemeljenje dobro organizira-

Posebno bismo željeli naglasiti da je realizacija Modrava znak dobre koordiniranosti i suradnje svih područja dje-latnosti udruge što držimo posebnim uspjehom ustroja udruge. Po svojoj na-ravi ovakav je projekt vrlo složen, rezul-tat je djelovanja svih područja djelatno-

ne oaze jednostavnog života sa svim njegovim sastojnicama – danas tako često poremećenima – s druženjem, odmorom, radom te duhovnom vertikalom. Mladima se želi ponuditi model kako se kvalitetno družiti, zabavljati, športski nadmetati, komunicirati, odmarati se i pokazati im da se sve to može i bez alkohola, droga, zaglušujuće glazbe. Želja je otkriti mladima, na njima razumljiv i prihvatljiv način, vrijednosti duhovnoga života i važnost očuvanja prirode; naglasiti im važnost organiziranosti, timskoga rada, te im dati priliku da uoče kako je i fizički rad od bitne vrijednosti za cijelokupan razvoj njihove osobnosti. Modrave okupe svake godine oko 500 mlađih ljudi (studenata, srednjoškolaca i mlađih in-telektualaca) iz Hrvatske i inozemstva.

sti te je u javnosti vjerojatno najpoznatiji pothvat koji udruga ostvaruje.

Uz navedene aktivnosti u našemu dalnjem radu želimo se usredotočiti na obrazovne programe za mlade koje zajedno s našim suradnicima organiziramo u SKAC klubu. Teme poput komunikacije, spolnosti kao vrijedno-sti i ignacijske duhovnosti nailaze na velik interes kod mlada čovjeka suvremene svakidašnjice pa je stoga važno o njima otvoreno i kompetentno progovoriti.

Na koncu spomenimo da sve do sa-da nabrojeno ne bi imalo smisla kada u srcu svega ne bi bila naša zajednička sv. misa i *lectio divina* srijedom, u kapelici pored našega ureda u Palmi. **IP**

Duhovna koračanja

Iz bogoslovskega života

Pero Miličević, bogoslov

Jedan od sastavnih dijelova formacije za svećeništvo, uz intelektualnu naobrazbu, jest duhovnost. Možemo je svakako doživljavati, no ipak valja dobro pripaziti na osobnu izgradnju i napredak u duhovnosti. Uz pomoć drugih možemo više i bolje napredovati. Da bismo se kvalitetnije izgradivali, uz svakodnevne trenutke duhovnosti, organiziramo "duhovne večeri". Tada pozovemo u goste nekoga svećenika da svojim primjerom iz života pred nama posvjedoči sve ono što nas očekuje u svećeničkomu životu.

Zajedništvo i radost. To su najbolje riječi kako da vam opišem zajednicu biskupijskih bogoslova na Jordanovcu. Razlog posebne radosti bio je prijedlog našega regensa, p. Nike Bilića, da organiziramo "Duhovnu večer", tj. da ugođimo nama drage svećenike, da se malo

družimo s njima i saznamo kakav je njihov stvarni život. Između ostalih, gosti su nam bili p. Željko, koji je na studiju u Egiptu, zatim p. Elias O'Brian iz Amerike te provincijal Hrvatske salezijanske provincije sv. Ivana Bosca mr. Ivan Marijanović. Bila nam je čast i zadovoljstvo što su se odazvali. Večer se sastoji od dva važna dijela: sv. mise, razgovora s gostom, nakon čega slijedi večera.

U sjećanju mi je posebno ostala vruća i sparna svibanjska večer... Sv. misu je tada predvodio provincijal salezijanaca don Ivan. A kako je to bio blagdan sv. Matije, don Ivan je posebno naglasio kako je apostol Matija izabran da bude Isusov učenik. Potaknuo nas je na razmišljanje kako smo i mi na sličan način pozvani slijediti Isusa na njegovu putu. Nijedan izbor nije lagan i svi mi moramo nositi težinu križa. I ne trebamo se

plašiti, nego odvažno i s Kristom krenuti naprijed. Sv. misu sami animiramo, osobito pjevanjem gdje iz nas izlazi sav onaj mladenački duh i zanos.

Poslije sv. mise imali smo susret s don Ivanom. Tada nam je ispričao svoj život, poziv u kojemu se ostvario. Predstavio nam je i svoju zajednicu salezijanaca. Radosno je govorio i o tome kako je predavao vjerouak na Policijskoj akademiji (nije film "Policijska akademija"), gdje je stekao posebna iskustva radeći s ljudima koji su se opredijelili za zvanje policajca. Oni štite narod, no i njima treba Bog, rekao nam je don Ivan. Svojom otvorenosću i jednostavnosću potaknuo nas je da se i sami preispitamo kakvi možemo biti, kako se ostvariti, čemu težiti. Slijedila su naša pitanja. Ta ipak smo mi puni pitanja i znatiželje. Neki su postavili toliko pitanja da smo pomislili da hoće prijeći u salezijance (tko zna???). Ozbiljna, nekada i šaljiva pitanja, stizala su sa svih strana. Vrijeme nam je brzo prošlo, a kaže se: sve što je dobro, kratko traje. Bilo nam je ugodno ugostiti tako važnu osobu u Crkvi u Hrvata.

I ove godine naša bogoslovija odiše radošću. Ne samo zbog toga što smo opet zajedno, nego i zbog naših novih kolega. To su: iz Družbe katoličkoga apostolata Goran Živković i Ante Jonjić, iz Požeške biskupije Miroslav Ivoš, iz Gospićko-senjske biskupije Martin Jančić, iz Banjalučke Dražan Mirčić te iz Vrhbosanske Davor Topić. No kako naš bogoslovski život ne bi ostao "prazan", i ove godine organizirali duhovne susrete. Naš dragi gost bio je donedavni bogoslov, sada svećenik Subotičke biskupije, Marijan Vukov. On nam je pokazao kako je lijepo biti bogoslov, a još ljepše postati svećenikom. Postati svećenikom se može trudom, učenjem, a napose molitvom. Tu večer s nama su zajedno bili i Mihael Kos, dakon Požeške biskupije, takoder naš donedavni kolega.

I još malo radosti za kraj: banjalučki bogoslov Ivo Martinović u veljači je primio red dakovata. Preporučamo ga u molitve svih vas čitatelja.

Do sljedećega čitanja lijep vam pozdrav iz Jordanovačkoga kolegija! **P**

U SAD-u s pogledom na Hrvatsku

p. Jerko Ban, SJ

Kada me ljudi pitaju kako mi je u Americi, moj najčešći odgovor je: "K'o u Americi" (iako ni Amerika više nije kao što je nekad bila)! Ovo je moja druga godina na Loyola Marymount sveučilištu i peta godina u SAD-u, a ostala mi je još godina i pol. Nakon završena licencijata u Berkeleyju 2005. bio sam već započeo

planiranje budžeta, organizaciju i vodenje audicije, snimanje i montažu. Specijaliziram se za režiju dokumentarnoga filma dok kolegama na fakultetu najčešće pomažem kao kinematograf (*director of photography*), majstor za rasvjetu (*gaffer*) i savjetnik za razne tehničke stvari, a nisam zapostavio ni izradu internetskih stranica.

s doktoratom iz socijalne etike kada mi je početkom 2006. provincijal, p. Ivan Koprek, dopustio da se prebacim na studij filmske i televizijske produkcije u Los Angelesu, glavnome gradu svijeta filma! Time se ostvario moj san i dogodio prijelaz s najdražega hobija na magisterij koji traje tri godine (sada sam točno na pola puta do diplome) i obuhvaća doslovno sve faze filmske i televizijske produkcije: pisanje scenarija,

Ovaj semestar sam na praksi u "Loyola Productions", američkoj isusovačkoj kompaniji koja se bavi proizvodnjom edukacijskih i religioznih video sadržaja, kao i televizijskoga programa i igranoga filma, a dio vremena provodim u planiranju i pokretanju Loyola Productions u Hrvatskoj po uzoru na američku kompaniju. Najvažniji posao mi je, međutim, planiranje i organiziranje moga diplomskog rada

– 30-minutnog dokumentarca o zajednicu gluhih u Hrvatskoj.

Život u kampusu vrlo je ugodan i dobro organiziran i da nema protupožarnoga alarma i bučnih alata (najbučniji je “otpuhivač” lišća, najgori izum u povijesti čovječanstva), sve bi bilo gotovo previše lijepo da bi bilo istinito. Isusovačku zajednicu u kampusu zovu “isusovački raj”, a kampus je na mnogim listama najljepših američkih kampusa. Sa mnom su na studiju filma još dvojica isusovaca iz Europe: Florin Silaghi iz Rumunjske i Rui Nunez iz Portugala. S njima se i najviše družim, ne samo zbog istih interesa, već i zbog

približno istih godina. Većina su ostalih isusovaca u zajednici, ukupno njih četrdeset, profesori – aktivni i u miru.

Volio bih da imam više vremena za rekreatiju jer športski centar je fantastičan, a travnjaci tako lijepo uredeni da mi je više puta došla želja da zaiigram nogomet (tenis mi je puno draži, ali tereni su betonski, što moje koljeno baš ne podnosi najbolje). Najdraže su

mi, međutim, vožnje biciklom uz obalu Tihoga oceana. Najčešće odem prema jugu do Redondo Beacha, a ponekad prema sjeveru prema Malibou kroz Venice Beach, vjerojatno najživotopisnije (blago rečeno) plaže u Kaliforniji. To je najdraže okupljalište ekscentričnih ljudi, izvodača trikova i akrobacije i prodavača svega i svačega. Oko Los Angelesa ima puno zanimljivih i lijepih lokacija i stvari, ali sam grad, posebno za Europljane, nije baš oku ugodan – središte grada sastoji se od nekoliko blokova visokih poslovnih zgrada i nema trga ni ulica za šetnju i razgledavanje kao u starim europskim gradovima.

U Kaliforniji ima puno Hrvata i ljudi hrvatskoga podrijetla pa se na više mjeseta slavi misa na hrvatskome svake nedjelje: u San Joseu, Los Angelesu, San Pedru i barem jednom mjesečno u San Francisku i San Diegu. U San Francisko više ne idem često kao prije zbog udaljenosti, ali povremeno slavim misu i slušam isповijedi na hrvatskome u Los Angelesu i u San Pedru, a po potrebi i na engleskome u drugim župama i u kampusu. Tako, Bogu hvala, imam priliku raditi i susretati se s ljudima kao svećenik.

Najviše mi nedostaju pastoral gluhih, mamina kuhinja, tatina klijet i rad na projektima koji imaju smisla. Nikakva komocija u kampusu ni glamur, pa ni hollywoodski, ne može to nadomjestiti i zato jedva čekam da se vratim u Hrvatsku i počnem raditi. Znam da me čeka puno posla i posebni izazovi vezani za pokretanje nove organizacije, ali radujem se tome i vjerujem u pomoć odozgor. Ništa ne bi ni imalo smisla kada ne bi bilo na veću slavu Božju! **IP**

Krist i keltski tigar

p. Dalibor Renić, SJ

Usvijesti mnogih, osobito mlađih Hrvata, Irska kao da ima neko kultno, mitsko značenje. Zeleni otok "na kraju svijeta", duboka katoličkoga identiteta, povijesti obilježene dugotrajnom borbom za neovisnost protiv "velikih i moćnih", koji nakon stoljeća progona, siromaštva i iseljavanja sada uživa blagostanje nagla gospodarskoga razvijanja. Nije ni čudo da gotovo svatko želi na koji dan skonutti ovamo. Ipak, mene je u Irsku dovelo nešto drugo.

Duga je i mudra tradicija hrvatskih isusovaca da članovi Reda barem jedan dio studija provedu u inozemstvu. Na-ma je, kao maloj naciji, od životne važnosti da znamo što se događa oko nas. Učimo kako stvari valja činiti ili kako tude pogreške ne ponoviti. S takvim sam zadatkom i ja poslan na poslijediplomski studij filozofije u Dublinu. Tu sam već treću godinu.

Što radim? Prije svega, studiram. Najviše vremena provodim čitajući knjige iz filozofije spoznaje te tipkajući svoju disertaciju. Zatim, predajem na fakultetu jedan predmet iz područja logike. Konačno, kao svećenik propovijedam evandelje. Često sam na lokalnoj irskoj župi, a započeh i mjesecne mise na hrvatskome jeziku za malu hrvatsku zajednicu. Uz to dodu i razgovori, is-povijedi, posjeti... Jedna zanimljivost: kako sam u Irsku došao nedugo nakon mlade mise, prve isповijedi slušao sam na engleskome.

Gdje živim? U jednoj maloj zajednici, nas sedmorica isusovaca iz sedam zemalja, s četiri kontinenta. Jedino nam je poglavar Irac. Možete zamisliti raznolikost mentaliteta, kultura, načina prehrane. Prilagodba i tolerancija su nužne. Ipak, ono što nas povezuje daleko je dublje, a to su vjera u Isusa Krista i naše isusovačko zvanje. Zahvaljujući tome, naša je zajednica vesela i skladna.

Dojmovi o današnjoj Irskoj? Irsko se društvo mijenja nevjerojatnom brzinom. Nekoć najsiromašnija zemlja

Europske unije, postala je najbogatijom. "Keltski tigar" (tako novinari prozvao Irsko gospodarsko čudo) učinio je da Irska prvi put nakon dvije stotine godina od zemlje iseljenika postane zemlja masovna useljavanja. Grad se Dublin udvostručio, a jedino su u Tokiju

pridružio se kokain, a ima i puno samoubojstava (najviše među mладима).

Naravno, nije sve crno. Na misu, istina, više ne dolazi 70% vjernika, nego 40%, ali i to je daleko bolje od naših hrvatskih 25%. Vjera i kršćanska kultura života ipak su duboko ukorijenjene

nekretnine skuplje. Jednoliki uspavani otok na kraju svijeta počeo je brujati "multikulturalnošću". I sve se ovo dogodilo u deset godina. Tko to još može pratiti?!

Irski katolicizam također doživljava radikalnu preobrazbu, ali prisilnu i bolnu. Društvo i vjera, država i Crkva bili su jedno. Sada su ateisti dobili svojih pet minuta, a Crkva je u šoku. Sekularizacija bi došla svejedno, ali ubrzali su je klerički seksualni skandali koji prije nekoliko godina iziđoše na vidjelo. Mediji jesu pretjerivali, ali istina je, nažalost, i sama dovoljno grozna. Uglavnom, u Irskoj nije više lako biti svećenik. Duhovnih je zvanja vrlo malo. Zemlja koja je dala tisuće misionara sada ne može pokriti ni vlastite župe. Sve to ima učinka i na duhovnu klimu u zemlji. Tradicionalnom zlu alkoholu

u irskoj duši. Irske obitelji još uvijek radoju djecu – nigrdje nisam vidio toliko trudnica i dječjih kolica kao na dublinskim ulicama (za razliku od Zagreba...). Irski su katolički laici iznimno angažirani i vrlo su konstruktivan i optimističan element u Crkvi. Ne daju se. Molitva je još uvijek živa. I stranci, zapravo, pune crkve u središtu grada i ne srame se svoje vjere te pridonose osvježenju irskoga katolicizma. To osvježenje je dobrodošlo i rado prihvaćeno. Tako obostrano učimo jedni od drugih.

Irska je još uvijek mistično zelena, vrijeme nepredvidivo, a Irci razgovorljivi i srdačni. I Krist je živ – keltski ga je tigar malo ogrebao, ali ga neće progutati. Ukrötit ćemo mi (i) tu zvjerku! A meni je, dok ovo pišem, na umu domovina, Hrvatska i Bosna i Hercegovina, i što li nas još čeka... **IP**

Isusovci u Opatiji

p. Josip Sremić, SJ

Isusovci su došli u Opatiju 1960. godine. Bio je to dogovor preuzeo gosp. dr. Viktora Burića i p. Ivana Kukule, provincijala. Smjestili su se uz velu crkvu u kuću koju su osnovali i u njoj živjeli na početku benediktinci iz Austrije, zatim olivetanci iz Italije, naši hrvatski benediktinci. Kako ih je bilo malo, napustili su ovu kuću i otišli na Čokovac.

Po dolasku u Opatiju patri su preuzeli gotovo sve župe u okolini: Matulje, Kastav, Zamet, Veprinac i kapelaniju u Opatiji. Preko ljeta smo dolazili pomagati obnovu i preuređenje kuće: bogoslovi, filozofi i juniori, i to u nekoliko turnusa. Otkapali smo cisternu, gdje je sada blagovaonica, štemali prostor, gdje je danas kuhinja i postrojenje za grijanje. Slijedilo je preuređenje ulaza i izgradnja dvorane za predavanja te pripremanje terena za dogradnju i spajanje crkve i kuće, danas novi dio, "umetak" koji spaja staru kuću s crkvom. Duša te obnove bio je p. Robert Baczvari i braća Benko Fostač i Stipo Tunjić, a svi drugi su pomagali, netko više, netko manje. Sljedeći zamah popravka bio je sedamdesetih godina kada je uvedena u sobe voda i centralno grijanje i izmijenjen krov na kući. Najnovija obnova još traje, a to je završetak uređenja svih soba u kojima stanuju članovi zajednice DI u prizemlju. Prvi kat i suteren je završen još 2005. godine pod superioratom p. Vatroslava Halambeka i ekonoma brata Franje Štefića. P. Zvonko Vlah nastupa u 2005. godini ujesen i nastavlja obnovu

u kući i u crkvi. Naime, za jubilej stogodišnjice crkve Navještenja BDM 2006. provedena je kompletna nova elektrifikacija crkve.

Kuća od dolaska patara isusovaca na ovo područje ima dvostruku funkciju: služi kao dom duhovnih vježba i kao rezidencija za isusovce koji na ovom području žive. Isprva su i neki patrižupnici s Kastva i Matulja stanovali u kući, a do nedavno i župnik i kapelan grada Opatije. Dugi niz godina pomagale su nam u župi i u kući služile sestre Svetoga križa. Bile su sakristanke, orguljašice i vodile brigu o uređenju kuće. Godine 2004. napustile su kuću, a župu puno ranije. Time je nastalo za kuću i rad u župi novo razdoblje, naime, morali smo se okrenuti pomoći civila i angažiranih laika da bismo mogli izvršavati svoje svećeničko i duhovničko poslanje.

Do ljeta 2006. titul je župe u Opatiji bila Vela crkva, Navještenja BDM. Tada je crkva svetoga Jakova proglašena župnom, upravo o 500. obljetnici Opatije i 80. obljetnici same župe. Godine 2007. službeno je vraćena župna kuća u vlasništvo nadbiskupije. Do tada je bila vlasništvo općine, kao i mnoge župne kuće u mjestima po Istri gdje su vladali Talijani između dva svjetska rata. Župnik nam je sada već drugu godinu p. Ivan Tambolaš, a kapelan p. Jure Antunović, donedavni ravnatelj Hrvatske sekcije Radio Vatikana. Dobro se snalaze u novim dužnostima i prilikama aposotolskoga djelovanja.

U rezidenciji žive i djeluju: kao poglavар, pučki misionar i promicatelj novih inicijativa p. Zvonko Vlah, zatim neštor naše zajednice p. Stjepan Koren – ove godine veliki jubilarac jer slavi dijamantni jubilej: šezdeset godina života u Družbi Isusovoj i 50 godina svećeništva.

Gabriću, misionaru u Bengaliji, koja čeka svjetlo dana pri "Glasniku Srca Isusova i Marijina". Brat Franjo Štefić duša je organizacije poslova obnove, poslova po kući, nabave i smještaja gostiju kada dodu na duhovne vježbe ili svoj odmor.

Zametska župa Presvetoga Srca Isu-

Glavno će slavlje biti u Ključu, u župi Oštrice kod Novoga Marofa. Nezamisliv bi nam bio život bez njega. Uvijek nešto poduzima i obnavlja, pravno sređuje imovinsko stanje kuće i zemljišta oko nje... P. Josip Sremić, koji se bavi ljudima koji traže duhovni razgovor, vodi na poziv svećenika duhovne obnove, tu i tamo priskoči i na misije, bračne susrete, osobno vodene duhovne vježbe, kao i nekoliko puta godišnje za svećenike ili časne sestre. P. Mirko Nikolić nam se priključio prije godinu dana kao službeni voditelj svećeničkih obnova na redovitim sastancima, voditelj duhovnih vježba i duhovnih obnova, animator i duhovnik naše zajednice. P. Mirko se bavi i dalje pisanjem komentara na svakodnevna liturgijska čitanja i pitanja iz duhovnosti. Završio je knjigu o p. Anti

sova od dolaska patara u ove krajeve ostala je pod vodstvom isusovaca. Crkva je za vrijeme župnikovanja p. Ante Vukoje prekrasno uređena, a obnovljena za vrijeme p. Mirka Vukoje. Župni stan je gradio p. Zvonimir Škunca, a kasniji su župnici ponešto doradivali, uređivali i dograđivali kako su rale potrebe župne zajednice. Sada su tamo na Božjemu djelu p. Mato Anić od 2005., p. Antun Volenik u ulozi kapelana i od polovice siječnja 2008. p. Jozo Batinić. Zajednica je navikla na kvalitetan pristup vjerničkim potrebama i potrebama mladih. Svaka je ekipa tijekom tih 48 godina ostavila lijep trag i osjeća se da ta župna zajednica živi i raste. Neka Duh Božji vodi i ovu Isusovu ekipu da što bolje obrađuje Božju zametsku i opatijsku njivu... IP

Isusovci u Beogradu

p. Ivan Cindori, SJ

Gotovo od samih početaka Družbe Isusove isusovci imaju veze sa Srbijom i Beogradom. Još za života sv. Ignacija p. Bartol Sfondrati, dubrovčanin, stupa u Družbu. Godine 1580. propovijeda i pomaže katolicima po Hercegovini, Bosni, istočnoj Hrvatskoj, Srbiji i južnoj Ugarskoj. Bilo je to vrijeme kada su se navedeni krajevi nalazili pod Turcima. P. Bartol Kašić, iz Paga, gramatičar i književnik, misionar, kao papinski izaslanik 1612. obilazi katolike u Beogradu, bosanske i dubrovačke trgovce. U Beogradu piše duhovno djelo "Perivoj od Djevstva". Svoj put i doživljaje opisao je u svojoj autobiografiji.

Nakon ovih prvih dodira sa Srbijom manja skupina isusovaca, pod vodstvom p. Stefana Szinija, Mađara, i p. Martina de Bonisa, Šibenčanina, osniva i vodi prvu gimnaziju u Beogradu za 32 učenika, koju pomažu dubrovački trgovci – katolici. Dubrovčani su, nai-me, kao trgovci u Beogradu imali svoju koloniju. Velik dobrotvor te isusovačke škole bio je glasoviti Gašpar Gracijan, Slovenac, katolik i turski veleposlanik. Nažalost, isusovci su 1632. morali otići iz Beograda. Njihovim odlaskom i gimnazija prestaje djelovati.

Sredinom 17. stoljeća isusovci ponovno djeluju u Beogradu, ne kao skupina, nego kao misionari. Tako sredinom stoljeća p. Ignacije Tudišević, Dubrovčanin, poznati propovjednik, propovijeda u Beogradu i Beogradani-ma ostaje u lijepoj uspomeni. Godine

1668. p. Andrija Zefferin djeluje kao dušobrižnik Istočnoga trgovackog društva i iste godine umire. Od 1689. do 1690. p. Josip Klimer kao vojni dušobrižnik kršćanske vojske boravi u Beogradu. P. Tomo Glavinić, sinovac senjskoga biskupa, nazvan "apostolom svih narodnosti u Beogradu", koga su cijenili i pravoslavni vjernici, osobito kaluderi u Višnjici i Irigu, gine 1690. kada Osmanlije osvajaju Beograd.

Treći dulji boravak bio je u 18. stoljeću. Godine 1718. dolazi veća skupina isusovaca i na Dorćolu – dijelu Beograda koji se proteže u ravnici od ušća Save pa nizvodno uz Dunav – formira župnu zajednicu. Rodeni Beograđanin Franjo Miroslavić, svećenik, isusovac, u župi djeluje kao dušobrižnik za vjernike hrvatskoga, njemačkoga i mađarskog jezika. Župa dobiva na dar sliku Marije Pomoćnice iz glasovita Gospina svetišta u Pasauu, u Bavarskoj. Slika je poslije nazvana Beogradska Gospa ili Bogorodica Beogradska, koja se i danas nalazi u isusovačkoj crkvi u Beogradu. Isusovci ponovno osnivaju gimnaziju koja, premda je malena, uživa dobar glas te i nekatolici šalju u nju svoju djecu. Godine 1735./36. u noj je bilo 77 učenika. Vjernici i isusovci 1732. izgradili su na Dorćolu crkvu posvećenu Majci Božjoj, pomoćnici kršćana. Tridesetih godina u 18. st. Beogradom je zavladala zarazna bolest i kao žrtva kršćanske ljubavi prema bolesnicima neki su isusovci stradali u najboljim godinama života. Beogradu je zaprijetila

osmanlijska opasnost. I doista, godine 1739. Turci su se približili Beogradu. Dne 22. srpnja 1739. u borbama kod Grocke, mjestu blizu Beograda, ginu neki isusovci, dušobrižnici kršćanske vojske. Sredinom rujna, zbog približavanja Osmanlija Beogradu, katolici, a s njima i isusovci, napuštaju Beograd i odlaze prema Petrovaradinu. Sa sobom su ponijeli sliku Majke Božje, pomoćnice kršćana. Očevidac tih događaja zapisao je: "Živi odoše, a u kripti ostadoše mrtvi, koji čekaju drugove, što će jednom doći..."

I došli su ponovno. Nakon 183 godine p. Bruno Foretić, Splićanin, drži duhovne vježbe u crkvi Krista Kralja. No tek osam godina poslije, 1. rujna 1930., isusovci će se useliti u kupljenu

kuću, sagradenu 1845. godine, u Poenarevoj 23 (današnja Makedonska) i u njoj ostaju do dana današnjega. A 5. listopada iste godine formirana je župna zajednica sv. Petra. Istoga je dana blagoslovljena privremena kapela, oveća prostorija koja je bivšemu vlasniku služila kao garaža. Nova je crkva izgrađena 1933. pod vrlo teškim uvjetima. Naime, općina se protivila gradnji crkve dok je Ministarstvo gradevina, nadležno za odobrenje gradnje crkve, odobrilo gradnju. Pisac ovoga članka sjeća se, kada je prije 20-ak godina bio u Beogradu, kako su mu neke žene prijavile da su na glavama nosile vodu za gradnju crkve jer je općina zaustavila dovod vode. Unatoč svim poteškoćama, crkva je sagrađena u rekordnu roku. Na prvi dan bombardiranja Beograda, 6. travnja 1941., dvije su bombe pale na crkvu: jedna razorna, a druga zapaljiva. Prva je pala na sakristiju, razorila ju je i prouzročila pukotine na zidu svetišta. Druga se, srećom, nije zapalila i crkva nije izgorjela. "Tako se dogodilo da je to bila jedina rimokatolička bogomolja koja je istinski podelila sudbinu srpskog naroda", piše "Ilustrovana politika" (br. 2531, str. 59).

Osim župnoga apostolata, isusovci danas sudjeluju i u drugim aktivnostima: pripravljaju odrasle za krštenje, pomažu studentima Pravoslavnoga teološkog fakulteta u pronalaženju literature za njihove seminare, poslije-diplomske i doktorske radove, aktivno sudjeluju u vjerskome programu na radiju i TV, daju duhovne vježbe, sudjeluju u raznim aktivnostima nadbiskupije, sudjeluju u ekumenskom pokretu, koliko je u ovim prilikama i na ovim prostorima moguće. Isusovačka prisutnost u Beogradu za vjernike katolike od velike je koristi i važnosti. IP

Naši slavljenici

Priredio: Ivan Mandurić, SJ

Ove godine četvorica naše subraće slave svoje osobne jubileje. P. Koren SJ slavi šezdeset godina redovništva i pedeset godina svećeništva. Trojica slave 50 godina redovništva u Družbi: p. Majić SJ, p. Bosančić SJ i p. Nikolić SJ. Čestitamo im! Životopis p. Zorislava Nikolića SJ, koji je rođen u Bosni i Hercegovini i djeluje u Hrvatskoj katoličkoj misiji u Parizu, ovoga put ne donosimo.

60 godina redovništva i 50 godina svećeništva

P. STJEPAN KOREN, SJ

Roden sam u Ključu kod Novoga Marofa 6. studenoga 1927., od roditelja Lovre i Eve, r. Ivec. Tu sam pohađao pučku školu, a realnu sam gimnaziju završio u Varaždinu i Zagrebu. U četvrtome razredu gimnazije stupio sam u Križarsku organizaciju u Varaždinu. Tu je počelo moje svećeničko zvanje.

U Novicijat sam ušao 11. rujna 1948. Filozofiju sam studirao na Jordanovcu. Poslije toga sam bio jednu godinu magister na Šalati u sjemeništu. Teologiju sam studirao u Palmotićevoj ul. od 1955. do 1959. Za svećenika

sam bio zaređen 27. srpnja 1958. u bazilici Srca Isusova. Treću probaciju sam završio u Dubrovniku 1960. Od 1960. do 1967. bio sam župnik na Veprincu kod Opatije. Od 1967. do 1973. bio sam župnik u Bogišćima i Krašićima u Boki kotorskoj, a na Otoku Gospe od Milosti sam obnavljao s našom subraćom crkvu, samostan i obalu Otoka. Od 1973. do 1979. bio sam župnik u Borovici kod Vareša. U toj župi sagradio sam s narodom zgradu pastoralnoga centra. Od 1979. do 1988. bio sam u Splitu gdje sam bio kapelan na župi Visoka i u Novicijatu ekonom i pomoćnik poglavara. U tome razdoblju bio sam jednu godinu u Rimu na proširenju studija iz teologije. U Splitu sam bio i duhovnik za šest samostana časnih sestara i isповjednik splitskih sjeimenistaraca i bogoslova.

Od 1988. do 1995. bio sam ekonom i pomoćnik poglavara na Filozofsko-

-teološkom institutu u Zagrebu, gdje se obnavljala cijela zgrada FTI-a. Od 1995. do 2002. boravio sam u Dubrovniku kao superior i obnavljao crkvu i kuću od teških ratnih stradanja. Godine 2002. premjешten sam u Opatiju. Tu pomažem u apostolskome radu naših patara, a odazivam se i pozivima župnika na okolnim župama. Također sam i duhovnik Marijine legije u župi sv. Jakova. Na svim ovim mjestima gdje sam boravio bilo je divnih iskustava i susreta s ljudima u raznim duhovnim potrebama i problemima. Najveća radost mi je bila kada se Gospodin poslužio mnome i pomogao im.

Na svakoj sam protekloj godini zahvalan Gospodinu koji me pozvao na put svećeništva, uz ovu zahvalnost također izražavam veliku zahvalnost Božu za zaštitu i vodstvo po Blaženoj Djevici Mariji. □

50 godina redovništva

P. JURE BOSANČIĆ, SJ

Roden sam u Dugopolju kao drugo od šestero djece, na Veliku subotu, 4. travnja, ratne 1942. godine, u ranu zoru kada su u Mosoru partizani ubili župnika, don Šimu Karanu, strica našega patra Radojka. Nakon završene osnovne škole u mjestu, uz veliku potporu župnika don Špirka Vukovića, stjecajem okolnosti, došao sam u Zagreb na Šalatu. Tu je i sazrela odluka za svećeništvo kao isusovac. Novicijat na Fratrovcu i juniorat na Jordanovcu prošli su relativno mirno. Filozofija na Jordanovcu utvrdila je duh i volju za nastavkom započeta puta.

Četiri godine teologije u Frankfurtu na Mainu izgledale su kao svojevrsna povlastica, ali ja ga ne bih poželio nikome. Ređenje 25. lipnja 1972. u katedrali u Zagrebu zajedno s najvećom skupinom

ređenika naše Provincije, kao i mlada misa u Dugopolju, prošli su mirno toga nemirnog ljeta zbog bugojanske skupine i njihove tužne likvidacije. Potom primam dužnost prefekta na Fratrovcu u Malome sjemeništu. Nakon dvije godine premješta me p. Galauner, tadašnji provincijal, u rezidenciju u Palmotićevoj da preuzmem skupinu bračnih parova pod imenom "Zagrebačka skupina" koju je vodio p. Stanko Weissgerber, a formirao u prave laike apostole p. Mato Jović. Bio je to početak moja obiteljskog pastoralu u kojem sam bio trajno do današnjeg dana u jednom dijelu svojih obveza. U isto vrijeme sam bio tajnik patru Joški Weissgerberu u Odjelu za obitelj pri našemu FTI-u. Na poticaj p. Bulata bio sam član Vijeća BKJ za obitelj i ostao u Vijeću sve do danas. Od početka devedesetih vodim Obiteljske ljetne škole.

Po povratku nakon završenoga studija na Papiskome salezijanskom sveučilištu u Rimu 1981. primam dužnost provincijskoga ekonoma na kratko vrijeme pa službu superiora u Palmotićevoj. U isto vrijeme sam i tri godine župnik u Palmi.

Povremeno sam pomagao našim pučkim misionarima. Od ljeta 1988. minister sam i ekonom na Fratrovcu. U siječnju 1990. primam službu rektora na Šalati i zajedno s odgojnom ekipom u teškim uvjetima pripremamo prijelaz u vraćene prostorije, a potom 1998. i predanje sjemeništa Nadbiskupiji za Ignacijsko. Nakon toga nekoliko godina opet se redaju izmjene dužnosti. Nekoliko semestara sam predavao što na teologiji što na fakultetu.

U tek osnovanu Uredu HBK za obitelj 2002. prihvatio sam dužnost predstojnika i bio djelatan sve do jeseni prošle godine. Morao sam nekada nastupati na radiju i na TV i kao voditelj Obiteljskih ljetnih škola. Ipak, najviše vremena u obiteljskome radu utrošio sam, uz organizaciju Obiteljskih škola, u zaručničke tečajeve (više stotina tečajeva).

Hvala Gospodinu za svaki put kada sam bio prikladan instrument u njegovim rukama, hvala Družbi i subraći u njoj kao i mnogim laicima koji su mi bili potpora na tome putu služenja. Neka mi bude milostiv za sve kada nisam izvršio njegovu svetu volju. IP

P. DRAGAN MAJIĆ, SJ

Roden sam u Dubravi, župa Drinovci, Hercegovina, 21. veljače 1941. od oca Stjepana i majke Ande, i to kao šesto od desetero djece. Osmoljetku pohađam u Drinocima i Sovićima. Odlučio sam poći za Učiteljem zahvaljujući zdravu obiteljskome, molitvenom ozračju i redovitu pohadanju sv. mise. Izričit zov Svemogući je uputio preko svoga sluge, p. Zvonimira, isusovca, strica, godine Gospodnje 1953. s upitom: "Dragane, hoćeš li bit' k'o i ja", po kaže mi na svoj talar, "ili ćeš se ženit?" K'o s nokta mu odrezah: "Bit' ću k'o i ti." Od tada sam izričitije mislio na tu svoju odluku. Po svršetku male mature dolazim na Šalatu.

U Zavodu sam bio sre tan. Na jednomu mjestu sve: za duh, um i tijelo.

Dode i vrijeme kada je trebalo poći u novicijat, no p. A. Jurić mi reče da sam premalen, da pričekam

poslije 3. razreda. Nije mi to teško palo jer sam se u sjemeništu dobro osjećao. Nakon povratka najesen u idući razred, 23. rujna, srete me p. rektor i reče: "No well, ti bi mogao poći u novicijat. Narastao si." Ta me je odluka više pogodila nego usrećila budući da mi je bilo teško rastati se s kolegama. Pristao sam onako mlađahan, što i sada držim velikim darom, snagom, milošću odozgra, što bi drugo bilo?

U srcu plemenit, iako izgledom mrk, p. Franjo Ivanušec, magister novaka, pokušavao me uvjeriti u opravdanost tradicio nalnih sredstava za ovla davanje sobom.

U novicijatu nas je sa Slovencima bilo oko 30. Još mi i danas zanosno odjekuju riječi *Suscipe, Domine* što ih je pjevao p. Josip Sremić.

Uvjeren sam da mi je novicijat dao čvrst temelj da ostanem nepokolebljiv kroz sve oluje kroz koje sam prolazio: na Šalati, u vojsci, filozofiji, magisteriju, na teologiji. Mlada misa je bila u rodnim Drinovcima 11. srpnja '71. s gesлом na sličici: "Daj, Gospodine, da te ljubim – ljubeći ljude i da ti služim – služeći ljudima!" Tim sam se gesлом nastojao voditi i kroz odgojni svoj rad te na studiju u Frankfurtu.

U Dječačkome sjemeništu kao duhovnik, prefekt, profesor, pokretač i urednik lista "Ostvarenja" i kao ekonom, obnovitelj sjemeništa i graditelj na ekonomiji u S. Nartu, član komisije na maturi tijekom dva desetljeća.

Slijedi burna predrata na godina u Dubrovniku, "podvaljeni bijeg" iz njega 10. listopada 1991. U stvari se radilo o teško bolesnoj majci. Slijede Carsee, Beč, Ravensburg, župa S. Nart, vojni kapelan u D. Selu, Jaski, sada u Đakovu.

Od pokojne sam majke baštinio izoštren osjećaj za pravdu i istinu. Kao svećenik nikada se nisam pokolebao naglašavati te vrijednote, iako su mi neki "učeni" prigovarali da to spada u domenu prljave politike. Jasno da sam to s nutarnjim gnušanjem i prejezirom odbijao vodeći se onom: "Više se pokoravaj Učitelju i njegovu evandelju nego čovjeku i njegovoj 'mudrosti'." Znam kome sam povjeroval. Lijepo je prolaziti selima i gradovima, voditi se Isusovim geslom – čineći dobro. Zato sam ponosan na svoje svećeništvo i na članstvo u Družbi Isusovoj. Hrabri me Bog i njegov sud, na ljudski se krhki malo obazirem, nasreću! IP

Naši pokojni

Priredio: Stjepan Šuflaj, SJ

P. TOMISLAV SLOKAR, SJ

Pater Tomislav Slokar rođen je 18. prosinca 1943. u Sarajevu. Potječe iz obitelji s petero djece. Odrastao je u Sarajevu gdje je završio osnovnu školu i gdje se klica njegova zvanja počela razvijati, ponajviše revnim ministriranjem i povezanošću s isusovcima (patrima i braćom) u bogoslovskome sjemeništu. Ta je klica zvanja nastavila rasti u sjemeništu na Šalati od 1959. do 1961., kada je ušao u novicijat Družbe Isusove. Poslije novicijata, vojnoga roka i srednje škole tri godine studira filozofiju na Jordanovcu, a od 1969. do 1971. odgojitelj je u sjemeništu na Šalati. Od 1971. do 1974. studira teologiju na Jordanovcu te biva zareden za svećenika 29. lipnja 1974. Mladu je misu slavio u

sarajevskoj katedrali 28. srpnja iste godine. Na jesen je upisao licencijat na Gregorijani u Rimu te ga s uspjehom položio iz dogmatske teologije 1976.

Svoje svećeničko pastoralno djelovanje započeo je još u Italiji gdje je povremeno odlazio na jednu župu izvan Rima. Po dolasku u Zagreb od 1976. do 1979. bio je kapelan na Jordanovcu. Mnogi ga mladi, ali ne samo mladi, pamte kao brižna zauzetnika za njihovo duhovno uzdizanje i rast. Od jeseni 1979. pomoćnik je magistra novaka, 1980. sudjeluje na tečaju duhovnosti u Rimu, a od ljeta 1980. pa do 1986. predano obavlja službu magistra novaka u Splitu. Od 1986. do 1989. upravitelj je župe sv. Križa na Zametu u Rijeci. U to je doba teško obolio i bio podvrgnut operaciji. Sam veli da je tada doživio čudo Božje ljubavi i ljudske dobrote.

Godine 1989. poglavari su ga poslali u Sarajevo. Glavni mu je posao bio davanje duhovnih vježba mlađeži, redovnicama, sjemeništarcima, bogoslovima, svećenicima. No

kada je došlo teško razdoblje ratnih nevolja, počalo se koliko je volje za život ulijevao mladima i vjernicima na Grbavici. A doista su ga svi voljeli: ponajprije katolici, ali i muslimani i pravoslavci. Posebna su mu bila briga mlađi koji su u vjeri tražili smisao i čvrst oslonac, a u patru Slokaru su ga i dobili.

Kada su se prilike ipak unormalile, a redovita pastva na Grbavici povjrena zdravijim silama, p. Slokar je otisao u Split te tamo među novacima i vjernicima koji dolaze u našu crkvicu Srca Isusova bio na usluzi. No jednako je tako posvećivao svu duhovnu skrb i časnim sestrnama, bogoslovima i sjemeništarcima u Splitu.

Posljednje je mjesecu svojega zemnog boravka proživio noseći svoj posljednji križ: bolest. I opet vedro. Uza svu skrb s. Natalije i br. Ivana na Fratrovcu u Zagrebu, gdje je i započeo njegov redovnički život. Odgojen u znaku križa, rastući u njegovoj stalnoj pratnji, završio je svoj zemni život onom vedrinom vjere koja ga je čitav život krasila. □

P. MILJENKO BELIĆ, SJ

Od oca Matije i majke Paule Miljenko se u Đakovu rodio 26. veljače 1921. kao jedno od sedmero djece. Osnovnu je školu završio u Đakovu, a gimnaziju u Travniku. Uoči Male Gospe 1939. ušao je u novicijat Družbe Isusove na Jordanovcu te nakon dvije godine započeo studij filozofije koji je zbog bolesti morao prekinuti. Završivši studij filozofije, odlazi u sjemenište na Šalatu za prefekta, a od 1946. do 1950. studira teologiju na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu na Kaptolu, gdje je poslije (1962.) i doktorirao iz mariologije. Biskup Salis-Sewis zaređio ga je za svećenika uoči Velike Gospe (14. kolovoza) 1949. u kapelici Nadbiskupskoga dvora na Kaptolu. U Dubrovniku je obavio treću probaciju 1952., a posljednje je zavjete položio 2. veljače 1957. Tijekom svojega

aktivna rada uglavnom je bio profesor filozofije, mariologije, duhovne teologije te je, kao vrhunski intelektualac i vrstan poznavatelj ignacijske duhovnosti davao duhovne vježbe kojima se rado posvećivao. Njegova su mjesto profesorskoga djelovanja bila: Zagreb, Dakovo, Sarajevo, Dubrovnik, Zadar. Svuda je istodobno bio i traženi duhovnik mlađih kandidata za svećeništvo, zatim svećenika i časnih sestra. Osim skripta iz ontologije i psihologije izdana ciklostilom, izdan je već spomenuti zbornik njemu u čast te "Ontologija" i "Mefatizička antropologija".

Svi koji su ga poznali cijenili su njegovu jednostavnost u nastupu, a redovita riječ za uspostavu kontakta bila mu je, osobito prema nama mlađima: "Stari, kako si?" Bio je uvijek raspoloživ i otvoren za ozbiljne razgovore. Kao pozvani predavač sudjelovao je na brojnim znanstvenim simpozijima i kongresima u svojem hrvatskom narodu (Zagreb, Osijek, Sarajevo, Dubrovnik, Cres) i u inozemstvu (Oxford, Beč, Padova, Rim, Napulj, Salamanca). Osim filozofije, ondje je izlagao i teme iz mariologije (Malta) i proučavanja

Ignacijskih duhovnih vježba (Loyola).

Prema odredbi poglavaru, obavljao je i službu rektora u Zagrebu, na Jordanovcu te u Sarajevu.

Jednostavno se može reći: bio je čovjek dubokih, ali istodobno i širokih pogleda na stvarnost, na što je diskretno, ali jasno upućivao i mlade. Priredivač njegove "Ontologije" lijepo primjećuje: "U razmišljanju nad pitnjem svih pitanja, tj. zašto biti, a ne ne-bitni, Miljenko već izriče bit cijelogova svojeg ontološkog razmišljanja te izgleda da kroz njega već struji nezatonična radost ontološki obrazloživa i neraskidiva spoja redovnika i mislioca u osobi Miljenka Belića te je stvorila sustav kao prava ontologija radosti, njenih izvora i uvira."

Uломak iz Ivanova evanđelja o trsu i lozi bio je p. Miljenku najdraži. U takvoj je, već gotovo mističnoj, povezanosti s Kristom p. Miljenko donosio plodove života i sebi i drugima. Što onda poželjeti drugo nego da uživa tu puninu u nama još nedokučivoj zbilji, a nama da ga slijedimo. Bog kojemu je priveo mnoge, neka mu bude vječna sreća i radost. IP

Vijesti

Priredio: Smiljan Milićević, SJ

Položili svečane zavjete

Na blagdan Bezgrješnoga začeća Blažene Djevice Marije, 8. prosinca 2007., u bazilici Srca Isusova u Palmotićevoj u Zagrebu svečane zavjete položili su p. Tadija Milikić, p. Miljenko Cindrić, p. Zdravko Knežević i p. Ivica Hadaš. Koncelebriranu svetu misu predvodio je provincijal p. Ivan Koprek koji se u propovijedi, pored mnoštva vjernika okupljenih na svetoj misi, posebno obratio našim zavjetovanicima riječima:

“Dragi zavjetovani, Družba Isusova, koju ste prije više godina odabrali, danas vas radosna srca prima u svoje redove da biste tako mogli, kako čitamo u našim Ustanovama, služeći i boreći se pod zastavom križa služiti Bogu, promicati napredak duša u kršćanskom životu. Neka vam Marija na tome putu bude uzor i vodilja. Njoj u svim teškoćama života upravlajte svoj pogled i svoje molitve. S njome svakodnevno izgovarajte svoj DA Gospodinovoj volji.

Čovjek koji se u potpunosti predaje u Božje ruke nije Božja marioneta, on zna što mu znači sloboda, on nije dvolična i podvojena osoba, ne gubi svoj identitet. On je istinski slobodan. Samo onaj koji se u potpunosti Bogu povjerava pronalazi istinski život, veliku i stvarateljsku širinu slobode za Boga. Čovjek koji kreće u susret Bogu nije manji nego veći. Čovjek koji se predaje u ruke Božje ne udaljuje se od drugih. Naprotiv, tek tu njegovo oko i srce postaje pozorno i budno, osjetljivo i otvoreno za istinsku ljubav za druge.”

Nakon svečanih zavjeta bio je svečan ručak sa zavjetovanicima u rezidenciji.

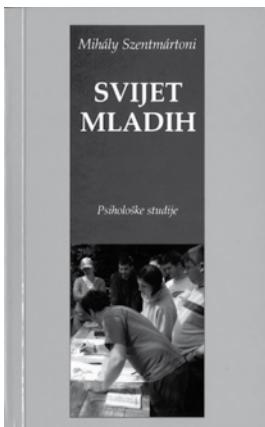
Inače, p. Tadija Milikić profesor je na Filozofsko-teološkome institutu Družbe Isusove i na Filozofskome fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu. Glavni je urednik znanstvenoga časopisa “Obnovljeni život”. P. Miljenko Cin-

drić ministar je i ekonom u rezidenciji sv. Stanislava Kostke na Fratrovcu u Zagrebu. P. Zdravko Knežević vjeroučitelj je studenata i mladih radnika u rezidenciji u Palmotićevoj. Pored toga, još daje duhovno vodstvo sudionicima duhovnih vježba u svakodnevnome životu. P. Ivica Hadaš ministar je i ekonom rezidencije u Sarajevu, župni vikar, radi u župnome Caritasu i pomaže u apostolskoj nuncijaturi u Sarajevu. **IP**

p. Mihály Szenmártoni, SJ**Svijet mladih**

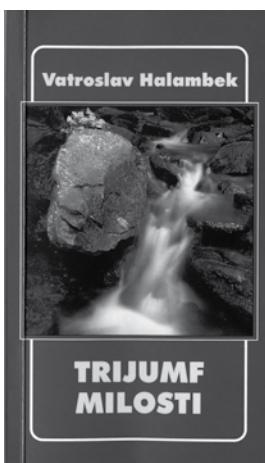
Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove u Zagrebu, 2007.

Knjiga "Svijet mladih", isusovca p. Mihálya Szenmártonija, drugo je i prošireno izdanje, a namijenjena je mladima različitih životnih usmjerenja, namijenjena je roditeljima i odgojiteljima. Oni će u njoj naći sigurne smjernice za svoj odgojiteljski rad u obliku koji je mladu čovjeku bliz, prihvatljiv, razumljiv i pristupačan. Isto tako, ona može biti pravi putokaz onima koji traže mnogostruko svjetlo na putu osobnoga sazrijevanja i pronalaženja radosna življenja u ovomu, konkretnu životnome ozračju. Knjiga je pisana stručno, ali na način privlačan duši mlađa čovjeka. Teoretske postavke i zaključci s jasnim smjernicama – pokazati i upozoriti na put prema ostvarenju istinske sreće – niknuli su iz svakodnevnih susreta i razgovora autora s mladima u Obiteljskome savjetovalištu i upravo to upotpunjuje, obogaćuje i daje privlačnu čar ovoj knjizi. **IP**

p. Vatroslav Halambek, SJ**Trijumf milosti**

Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove u Zagrebu, 2008.

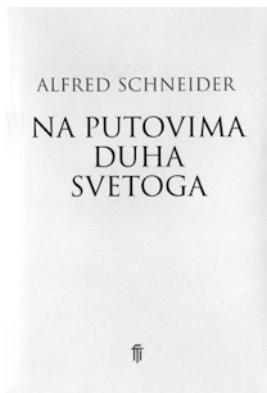

"Trijumf milosti" treća je knjiga u nizu isusovca p. Vatroslava Halambeka koja, kao i prve dvije, donosi razgovor sa svećima. U ovoj knjizi autor, p. Vatroslav Halambek, kao profesionalni novinar razgovara sa svećima koji su živjeli od prvoga stoljeća pa sve do onih iz dvadesetoga stoljeća. U svojim intervjuiima Halambekovi sveci iznose Kristovo učenje onako kako su ga sami navještali u svoje vrijeme, no ujedno komentiraju današnje društvene i ideološke pojave tako da ovim tekstovima daju pečat suvremenosti i ujedno predokus vječnosti. U odgovorima na pitanja Halambek iznosi učenje određena sveca, ali daje i svoje komentare na suvremenost kakve bi ih, po njegovu zamišljanju, davao taj svetac. Budući da su u vječnosti, sveci su dobro informirani što se tiče sadašnjice, ne govore samo o onome što su prije govorili i pisali, nego daju i nove (autorove) komentare na današnjicu, koji osvremenjuju pisanja svetaca. Tu se da osjetiti osobito Halambekov polemičan stav prema današnjim kritičarima kršćanstva i Crkve. **IP**

p. Alfred Schneider, SJ

Na putovima Duha Svetoga

Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove u Zagrebu, 2008.

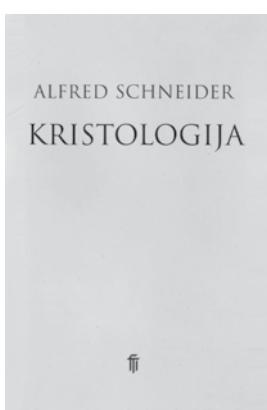

Isusovac p. Alfred Schneider želi nam reći ovom knjigom da se o Duhu Svetomu može govoriti na dva načina. Prvi je način sustavno teološko razmišljanje o Trećoj Božanskoj Osobi i o njezinoj ulozi u povijesti spasa. Takvo se razmišljanje naziva pneumatologija, znanost o Duhu Svetome. Drugi način primjenjuje teološke spoznaje na život i odgovore na njegova pitanja, utire putove Duhu Svetome. Zdrava teologija uključuje oba načina govora. Potrebna nam je, koliko je to moguće, jasna i sigurna informacija o vjerskim sadržajima, ali jednakom tako i njihova primjena na život, poticaj na djelovanje. Ova se knjiga kreće u prvome redu na teološkoj razini. Ali ona ne želi ostati samo pri tome, nego bi htjela poslužiti svima koji se zanimaju za Duha Svetoga i za njegove putove. Svrha je ove knjige da se naučimo u svjetu Duha Svetoga i njegovih putova gledati Božji svijet i osluškivati njegov glas. IP

p. Alfred Schneider, SJ

Kristologija – povijest i otajstvo Isusa Krista

Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove u Zagrebu, 2008.

Druga knjiga p. Alfreda Schneidera je "Kristologija". Ona je napisana kao pomoć studentima na fakultetu. Ali je isto tako dobra za produbljivanje osobne vjere u Isusa Krista, našega Gospodina, i za osobno upoznavanje s povjesnom osobom Isusa Krista iz Nazareta. Pogotovo zbog krize modernoga društva kristologija postaje aktualna. Nauk o utjelovljenju ujedno je poruka o pomirenju Boga i svijeta. Jedinство između Boga i čovjeka, koje je u Kristu ostvareno, ne briše razliku između njih, ne oduzima čovjeku njegov identitet i njegovu samosvojnost, nego je utemeljuje i daje joj pravu vrijednost i smisao. Bog ne ograničava ljudsku slobodu, kao što misli ateistički humanizam, nego je omogućuje i uvjetuje. Na tome putu kristologija ima šansu prihvatiti opravdane težnje današnjega svijeta te društvu i Crkvi pomoći pronaći i realizirati svoj identitet. IP

p. Karl Rahner, SJ

Teološki spisi – izbor

Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove u Zagrebu, 2008.

KARL RAHNER
TEOLOŠKI
SPISI

¶

Teško je u 20. st. pronaći mislioca koji bi isusovcu Karlu Rahneru mogao stati uz bok bilo dubinom misli, bilo mnoštvom objavljenih spisa, bilo utjecajem na mlade naraštaje i razne pokrete. Rođen je 5. ožujka 1904. u Freiburgu, a umro 30. ožujka 1984. u Innsbrucku. Gotovo pedeset godina djelovao je kao izvrstan predavač, povjednik i pisac; popis njegovih publikacija – uračunavši prijevode i ponovna izdanja – primaknuo se nevjerojatnoj brojci: 4000. Studije, koje je on pisao, kao i one koje su pisane o njemu, dospjele su na sve kontinente i mogu se čitati na japanskome, korejskom, čak i na svahili jeziku. Četrnaest počasnih doktorata koje je primio potvrda su da je Rahner bio teolog u izvornu smislu riječi: njemu je "govor-o-Bogu" značio životno poslanje.

Ovaj naš izbor iz Rahnerovih "Teoloških spisa" želi svoje čitatelje upoznati s tim velikim teologom i njegovom fundamentalnom, dogmatskom, pastoralnom, egzistencijalnom i eshatološkom teologijom te im pokazati ljepotu crkvenoga kršćanstva. **IP**

Sretan Uskrs

*želi vam
Uredništvo
"Ignacijeva puta"*

1518

*PATER GENERAL ADOLFO NICOLÁS, SJ
NA PRVOJ AUDIJENCIJI KOD SVETOG OCA BENEDIKTA XVI.*